

Reuerendissimi in christo patris et domini domini Hugonis etc. Cardinalis in postilla super Baruch: Prologus.

Jeremie. xvij. b. Benedictus vir qui confidit in domino: et erit dominus fiducia eius: Et erit tanquam lignum quod transplantat super aquas: quod ad humorem mittit radices suas: et non timebit cum venerit aestus. In hoc primo verbo Benedictus vir notat auctor huius operis. i. Baruch: qui benedictus interpretatur super benedictione dextre non sinistre: quia multa mala sustinuit in mundo: postea multa bona habuit: et habet modo. An. Hier. xlv. a. dicit: Ut mihi misero quoniam addidit dominus dolorem dolorem meo: Laboravi in gemitu meo: et requiem non inveni. Et sequitur post ista: Quia ecce ego adducam malum super omnem carnem: ait dominus: et dabo tibi animam tuam in salutem in omnibus locis ad quecumque prexeris. Vir autem dicitur a vigore vel virore virtutum: Digne enim constantie et audacie fuit: cum volumine scripsit: et sermones domini ex ore hieremie de universis malis que cogitabat dominus facere filijs israel populo iudeorum et hierusalem: et legit cunctis audientibus. Et etiam cum volumen illud scidisset rex ioachim malorum scalpello scribere et peticisset in ignem: iterum scripsit baruch: et additi sunt sermones multo plures quam ante: ut legit Hier. xxxvj. Qua de causa autem et qua intentione scripsit baruch/notat ibi: Qui confidit in domino: Scripsit enim ad consolationem captiuorum qui erant in babilonia: ut confidentiam et spem haberent in domino. Quo loco autem scripsit: notat ibi: Et erit tanquam lignum etc. Fuit enim transplantatus in babilonem a terra sua: que babilonia sita est super aquas/ad litteram: vel super aquas concupiscentie et luxurie: de quibus Apoc. xvij. a. Veni et ostendam tibi statum meretricis magnae: que sedet super aquas multas: cum qua fornicati sunt reges terre: Et in fronte eius nomen scriptum mysterium babilonia magna mater fornicationum et abominationum terre. Finit autem notat per hoc: Quod ad humorem mittit radices. Ad humorem. i. ad gaudium liberationis de captivitate babilonis. Vel ad humorem. i. ad christum: tractando de eius adventu. i. iij. d. Post hec in terris visus est etc. Vel ad humorem. s. conversionem iudeorum et gentium factam per adventum christi: de qua Esa. xlv. b. Rorate celi desuper etc. Ibi habes quod sit auctor huius operis: qua de causa vel intentione scripsit: quo loco: quo fine. Fuit autem baruch notarius hieremie ductus in babilonem cum tribu iuda de egypto: quo cum hieremia et reliqui iuda sunt: mortuo godolia: Hier. xliij. c. Edidit autem ibi duas epistolas. In prima invitavit iudeos relictos in hierusalem ad orationem et sacrificium faciendum pro peccatis suis: unde et ipsi faciebant collectam in babilonia: et simul cum hac epistola miserunt in hierusalem ad thum et holocaustomata emenda: Postmodum ostendit eos pro peccatis suis iuste punitos fuisse: Deinde multa interseruit de adventu domini in carnem: Tandem consolatur eos: affirmans quod dominus cum honore et gloria reducet eos in hierusalem. Secundam epistolam scripsit hieremias conceptivus suis: cuius contentia loco suo dicitur.

Explicit prologus auctoris.

Eiusdem reuerendissimi patris etc. plogi sancti hieronymi in libro Baruch: Expositio.

Iber iste etc. Hieronymus qui hunc librum transtulit sicut et ceteros libros veteris testamenti: plogum loco suo proponit: dicens: a. Liber iste etc. Ubi ostendit hieronymus quod scriptus sit liber iste: cum tamen in hebreo non habeatur: sed tamen in vulgata editione. Dicit ergo: Liber iste qui baruch nomine dicitur notat in hebreo canone non habetur. i. apud hebreos. Stricte dicunt canones viginti duo libri veteris testamenti: ut in principio bibliothecae: large dicunt etiam agiographa. b. Sed tamen in vulgata editione. Vulgata editio dicitur editio Septuaginta: que tempore Hieronymi celebris erat. Quandoque editio vulgata dicitur editio Theodorici. Quisquam quidam editio que inventa fuit in hierusalem: cuius auctor ignoratur: vulgata dicitur. Si autem em vulgus non habet nomen: nec illa aliquid nomen habebat. c. Similis et epistola hieremie: forte illa que sequitur litteras quadruplici alphabeto descriptas: Recordare etc. d. Propter noticiam autem legentium hic scripta sunt. i. ut legentes habeant noticiam eorum que sequuntur in epistola de adventu domini et hinc. Unde bene sequitur: e. Quia multa de christo nouissimis temporibus indicant: ut infra in libro locis suis patebit.

Reuerendissimi in christo patris et domini domini Hugonis etc. Cardinalis: Postilla super Baruch: incipit. Expositio Cap. I.

Haec verba libri etc. Tres sunt partes huius capituli. Primo agit de collectione peccatorum ad mittendum in hierusalem. Secundo est oratio pro principibus sub quibus erant captivi: ibi: Ecce misimus etc. Tertio sequitur oratio pro ipsiis continentibus peccata: ibi: Et pro nobis ipsiis etc. Et nota quod haec dictio: et copulat ad ea que erant in mente prophete: ea que sequuntur. q. d. permixta sunt verba hieremie: Et haec sunt verba libri que scripsit baruch filius nerie etc. in babilonia. Ecce locus. g. In anno quinto et septimo die mensis. Ecce tempus. h. In tempore. i. a tempore: Quocirca fuerunt chaldei hierusalem et succederunt eam igni. Scripsit quidam in hierusalem: vel forte haec eadem ex ore hieremie prophete: ut legit Hier. xlv. a. anno quarto ioachim: et recitavit in babilonia. k. Et legit baruch verba libri huius. i. antequam mitteret librum fratribus oppressis in hierusalem. l. Ad aures iechonie filij ioachim regis iuda. Per ipsum scribi debet ioachim pater: ioachim filius pater. Sed quod legit ad aures eius: cum esset in carcere: ut dicit Hier. vlt. g. ubi etiam dicit quod euilmerodach eduxit ioachim de carcere: et locutus est cum eo bona et exaltauit eum in babilonia. Ad hoc respondeat: quod licet esset in custodia: non tamen erat mutilatus: et licet esset in magna vilitate: honorabatur tamen a suis. Et hac epistola legit ipsi iechoniam eleuare. Vel forte potuit etiam baruch habere accessum ad ipsum in carcere. m. Et ad aures universi populi etc. Quos enim captivi iudei ad videndum librum antequam in hierusalem mitteret conuenerunt. n. Et ad aures potentium filiorum regum. i. nobilium qui erant ibi captiuati. o. Et ad aures pbyterorum: et ad aures populi a minimo usque ad maximum eorum omnium habitantium

omnis habitantiu i babilonia ad flumē sodi: non furdi: vt quidā habēt. i. iuxta illud flumē legit baruch librum istum anteq̄ mitteret in iudeam. Moraliter. A minimo vsq̄ ad maximū rē. Sic omnes debent interesse sermoni & officijs diuinis. Jobel. j. c. Sanctificate ieiuniū: vocate egrum: cōgregate senes & omnes habitatores terrē in domū dei vestri: et clamate ad dominū. Jonē. iij. b. de niniuit: Et vestiti sūt faccis a minore vsq̄ ad maiore. Minores debent venire ad sermonem/ vel ecclesiam propter affluentionē. Unde Zbren. iij. c. Bonum est viro cum potauerit iugum ab adolescentia sua. Sequitur: a Qui iudei scz qui erant in babilonia/ b Audiētes plorabant et ieiunabant/ & orabant in conspectu domini. Sic. iij. Regl. xxiij. c. de iofia auditis verbis legis fuit et scidit vestimenta sua. Quidā autem audiunt verbū dei quasi carmen lyricum. Ezech. xxxij. g. Et sedēt coram te populus meus: & audiunt sermones tuos & non faciūt eos: quia in canticum oris sui vertunt illos: et auariciam suam sequit̄ cor eorum: & es eis quasi carmen musicum: quod suauit dulciter sono canit̄. Et nota q̄ tria dicit hic: c Plorabant/ contra concupiscentiā oculorum: d Ieiunabant/ contra concupiscentiā carnis: e Orabant/ contra superbiā vitę. De his. j. Job. ij. c. Dime qd̄ est in mūdo/ concupiscentia carnis est & cōcupiscentia oculorū & superbiā vitę: quę nō est ex patre sed ex mūdo ē. Vel sic: c Plorabant/ ppter cōmissa: d Ieiunabant ppter cauenda: e Orabant/ ppter bona adipiscenda. Jobel. ij. c. Couertimini ad me in toto corde vestro: in ieiunio & fletu & in planctu: & scindite corda vestra & non vestimēta vestra rē. f Et collegerūt pecuniā in cōspectu dñi. i. in beneplacito domini: vel in cōspectu collecti ad gloriā domini. Matth. xviij. c. Ubi duo vel tres fuerint congregati in nomine meo: ibi sum in medio eorū. Argumentū est hic: & verum est/ q̄ in angustijs & tribulatiōibus maxime insistentū est operibus misericordię faciendis. g Scdm̄ qd̄ potuit vnūscuiusq̄ manū. ij. Corinth. viij. b. Nunc autē & facto perficite: vt quęadmodū p̄mptus est animus voluntatis: ita sit & pficiendi ex eo qd̄ habetis. Si enim voluntas prompta est: s̄m̄ id quod habet/ accepta est: non s̄m̄ id qd̄ non habet. Et eiusdē. ix. b. Qui parce seminat parce & metet. Et bene post plāctū/ ieiuniū & orationē/ subijcit de collectione pecunię: quia p̄dicta per elemosinā confit/ manū & sanctificant. Unde super Jobel. j. dicit Gregori⁹: Sanctificate ieiuniū per elemosinā. Et super Leuit. xxiij. habetur q̄ octauo die fiebat collecta ad opus templi & ministrorū eius. h Et miserūt in hierusalē ad ioachim filium helchię filij salō sacerdotē & ad reliquos sacerdotes/ et ad omnem populum qui inuenti sunt cum eo in hierusalē cum acciperent vasa templi domini que ablata fuerāt de templo reuocare in terrā iuda/ decima die mensis siban: vasa argentea que fecit sedechias filius iosig rex iuda postea q̄ cepisset nabuchodonosor rex babilonis iechoniam et principes et cunctos potentes et populum terrē ab hierusalē & duxit eos vinctos in babilonē. iij. Regl. xxiij. Vado reuertere. h Et miserunt in hierusalē. Istud respicit illud qd̄ sequit̄: k Reuocare rē. i. ad reuocandū. i. miserūt cogitantes & penes se

Et non habet
in conspectu dñi
B

tractantes de reuocatione & reductione aliquorum vasorum ablatorum a templo. Et hoc fecerunt/ l Decima die mensis siban. Reuocare dico prius/ m Vasa argentea/ in terrā iuda. Vel/ k Reuocare. i. reuocanda esse ostendētes in hierim. De quib⁹ dicit. j. Eldre/ i principio. n Que/ inq̄ vasa/ fecit sedechias rē. b Miserūt inq̄ ad ioachim rē. cū acciperent/ chaldei: et iudei de acceptione et ablatiōe vasorū dolerent. Vel ita: Miserunt cum acciperēt: id est audirēt: vasa templi rē. Alfortē aliqua vasa acceperūt a chaldeis & remisertunt in iudeam. Videt̄ quātū ad litteram istud non esse verum: Et miserunt ad ioachim rē. quia cum hismael interfecit godoliam et eos qui cum eo erant/ cum p̄fect⁹ esset reliquijs israel: fugerūt illę reliquię i egyptū cū mulierib⁹ & parulis: vt dicit d̄iere. xli. et. xliij. xliij. Respondet q̄ tūc aliq̄ remāserūt: Vidētes etiā aliq̄ q̄ fugerāt i egyptū q̄ rex babilonis nō vindicaret mortē godolig/ mlti ex eis redierūt i hierim. p̄ loci sanctitatē: inq̄ s̄ fuerūt aliq̄ sacerdotes: quorū p̄ncipaliorū fuit ioachim hic notat. i Et ad reliq̄s sacerdotes rē. Gal. vi. c. Opemur bonū ad oēs: maxie autē ad domesticos fidei. Zach. viij. c. Misericordiā et miserationes facite vnūscuiusq̄ cū fratre suo. Et ē argumētū: fideles & maiorē eligēdos esse ad recipiēda bona ecclesię/ v̄ oblata ad fabricā & alia pia opera. Unde Ezo. xxxvj. a. multum cōmendat be/seleel anteq̄ cōmittat ei officium recipiēdi donaria. Et apostolus cōmendat q̄s mittit. ij. Corinth. viij. d. Misimus etiā cū eo fratre nostrū: cui⁹ laus ē i etiā gelio p̄ omnes ecclesias: dicit Glo. lucam & barnabam. Item eodem dicit: Misimus autē cum illis & fratrem quē pbauimus in multis sepe sollicitum esse. i. apollo. Sequit̄. o Et dixerunt/ per litteras: p̄ Ecce misimus rē. Secūda pars capituli: in qua horraf eos ad sacrificandū domino p̄ peccatis suis/ si forte ignoscat eis. Dicit ergo: Ecce misimus ad vos pecunias/ de quib⁹ emite holocaustomata & thus: nō varias vestes & sup̄fluas/ nō phaleras/ nō turretes/ sed necessaria officio ecclesię. Matth. xvij. d. Aperto ore e⁹ inuenies statherem vnū: illum sumens/ da p̄ me & pro te. Ibi Glo. Judas cōmunia habebat in localis: sed res pauperū in suos vsus conuertere nefas duxit: id ipsum dans exemplū nobis. q Et facite manaa. i. sacrificiū. Danaa debet eē: vt colligit d̄iere. xvij. d. Ibi: Et ab austro portātes holocaustū & victimā & sacrificiū & thus: & inferent oblationē in domū dñi. Sup̄ illud: Sacrificiū rē. dicit Hieronym⁹ i Glo. Septuaginta ipsū hebraicū posuerunt manaa: qd̄ in nostris codicib⁹ scriptorum negligentia manna legit. Aliqui libri habent/ manna: aliqui magna: Vera littera est manaa. r Et offerite p̄ peccato/ vestro & nostro. s Ad aram dñi dei nostri. Potest etiā p̄ peccato/ esse vna dicitio/ gen. i. sacrificij: sicut dicit Glo. super illum locū. Ps. Holocaustum & pro peccato rē. Ps. 32. t Et orate p̄ vita nabuchodonosor regis babilonis. Argumentū est hic optimū/ q̄ p̄ malis est orandū. j. Timoth. ij. a. Obsecro igit̄ p̄mū omniū fieri obsecratiōes/ orationes/ postulatiōes/ gratiarū actiones p̄ omnib⁹ hominibus: p̄ regibus & omnib⁹ qui in sublimitate cōstituti sunt: vt quietā & tranquillā vitā agant. Et. j. Eldre. vj. b. Orent pro vita regis & filij eius. Et. ij. Dachab. xij. g. v Et p̄ vita balthasar filij ei⁹. Cōtra. Iste balthasar/ nec fuit fili⁹/ nec nepos/ nec pronepos

nepos nec pronepos: vt Daniel. v. i principio: ibi: Balthasar rex: dicit. Glo. Non filius zc. Respondetur q hoc intelligitur de eulmerodach: qui fuit filius nabuchodonosor. De quo dicitur. vlt. g. Et binomius fuit: et dicitur est etiam balthasar. Et quid sit orandum: subiungit: a ¶ Ut sint dies

ipsoꝝ sicut dies celi super terrā: id est regnet in pace super terrā: sicut in celo sunt omnia pacifice. b ¶ Iterum orate: vt det dominus virtutē nobis: z illuminet oculos nꝛos: Oculos. i. mentium ad cognoscendum z intelligendum ea que acciderunt nobis. Et ppter qd: Orate inqꝫ p nabuchodonosor: c ¶ Ut viuamus sub vmbra: id est sub protectione nabuchodonosor regis babilonis. Simile: Threnoz. iij. d. In vmbra tua viuemus in gentibus. d ¶ Et sub vmbra: i. ptectione balthasar filij eius. e ¶ Et seruiamus eis multis diebus: z inueniamus gratiam in conspectu eorum. Pro infidelibus z malis principibus orare possumus vt sub eis in pace viuamus: multo magis p catholicis. dicitur. xxx. b. Et querite pacem ciuitatis ad quam transigrare vos feci: z orate pro ea ad dominū: qz i pace illius erit vobis pax. Moraliter. Multi sunt qui hic solum orant z ad hoc laborant vt gratiam inueniant in conspectu principū terrenozum: non timentes illud quod dicit dicitur. xvij. a. Maledictus homo qui confidit in homine: et ponit carnem brachium suum: z a domino recedit cor eius. Tales petunt viuere sub vmbra temporalū: id est sub diuitijs diuitum: que significant per vmbra. Sap. v. b. Transferunt omnia illa tanqꝫ vmbra. Sed notandus est ordo qui sequitur: c ¶ Seruiamus eis multis diebus: z inueniamus gratiam zc. q. d. pmo oportet seruire multis diebus: postea gratiam inuenire. Hoc est contra illos: qui statim in principio seruitijs sui volūt mercedē accipere. Multoties etiam contingit qd alii qui seruiunt multis diebus: z tamē paruam in fine inueniunt gratiam. Et hoc fit dispensatione diuina: vt homo frustratus spe humana: recurrat ad deum. Sequitur: ¶ Et pro nobis ipsis orate ad dominū deum nostrū. Mora q iurat eos vt primo orent pro nabuchodonosor z filijs eius: z postmodū pro se: et sic videtur q ordinem peruertat charitatis. Sed non facit: sed affectum suū ostendit. Uez enim prius faciunt orari pro illis: tamē plus diligunt se. g ¶ Quia peccauimus domino deo nostro: z non est auersus furor ei a nobis: p gna illata nobis: vsqꝫ in hunc diem. b ¶ Et legite librum istum quem misimus ad vos recitari: id est ad recitandum: i ¶ In templo domini: vt omnes audiant qui cōueniunt illuc. k ¶ In die solenni et in die oportuno. Eccl. xx. c. Ex ore fatui reprobabit parabola: non enim dicit illam in tempore suo. Proverb. xv. c.

Moraliter

a vt sint dies ipsoꝝ sicut dies celi super terrā: et vt det dominus virtutē nobis: et illuminet oculos nostros: vt viuamꝫ sub vmbra nabuchodonosor regis babilonis: et seruiamꝫ eis multis diebus: z inueniamꝫ gratiam in conspectu eorum. Et p nobis ipsis orate ad dñm deum nostrū: quā peccauimus domino deo nostro: et non est auersus furor eius a nobis vsqꝫ in hunc diem. Et legite librum istum quem misimus ad vos recitari i templo domini in die solenni: et in die oportuno. Et dicetis: Domino deo nostro iusticia: nobis autē cōfusio faciei nostre: sicut est dies hęc: omni iuda z habitantibꝫ in hierusalē: regibus nostris: et principibꝫ nꝛis z sacerdotibꝫ nostris et pphetis nꝛis z patribus nostris. Peccauimus ante dominū deū nostrū: et non cre-

Et sermo oportunos optimus ē. Eccl. xxij. a. Dufica in lectu importuna narratio. Argumentū est hic q studere possumus in diebꝫ festiuis. Verum est in lege diuina: z cum p deo addiscimus z vtilitate animarū: non pro lucro temporali z fauore populorū: z huiusmodi. ¶ Et dicetis: Domino deo nostro iusticia. i. iusticia. i. iusticia: nobis autē cōfusio faciei nostre. Daniel. ix. b. Tibi em doctorem confusio faciei. n ¶ Sicut est dies hęc. Apophthegma est: scz defectus locutiōis p nimio dolore: z splendū ē manifestat. o ¶ Omni iuda et habitantibus i hierusalē: regibꝫ nostris: z principibus nostris: z sacerdotibus nostris: z pphetis nostris: et patribus nostris. Daniel. ix. b. Nobis confusio faciei: regibꝫ nostris: principibꝫ nꝛis z pꝫ nꝛis q peccauerūt. p ¶ Peccauimus autē dñm deū nostrū: z non credidimus diffidētes in eum: z nō fuimus subiectibiles illi. i. prompti z parati subijci. q ¶ Et non obaudiuimus vocē domini dei nostri: id est nō audiuimꝫ cū magna intentiōe z auditate. Et sumit in bo-

didimus diffidētes in eum: et non fuimus subiectibiles illi: et nō obaudiuimꝫ vocē domini dei nostri: vt ambularemꝫ in mandatis eius q dedit nobis: A diē qua eduxit patres nostros de terra egypti vsqꝫ ad diē hanc eramꝫ incredibiles ad dominū deum nostrū: et dissipati recessimꝫ ne audiremus vocem ipsiꝫ. Et adheserūt nobis multa mala z maledictiones que constituit dominꝫ moysi seruo suo: qui eduxit patres nostros de terra egypti dare nobis terrā fluentē lac et mel: sicut hodierna die. Et nō audiuimus vocē domini dei nostri: fm omnia verba pphetarū quos misit ad nos z ad iudices nostros: et abiimus vnusqꝫ in sensum cordis nostri maligni: operari dijs alienis: faciētes mala ante oculos domini dei nostri.

Propter qd ¶ Ca. II.

no pter modū vstitatū. Daniel. ix. b. Quia recessimꝫ a te: z nō audiuimꝫ vocē domini dei nostri. r ¶ Et ambularemꝫ i mādati ei q dedit nobis: i deserto: ¶ Et die q eduxit patres nostros de tra egypti vsqꝫ ad diē hanc eramꝫ incredibiles ad dominū deū nostrū: z dissipati. i. discussi corde: recessimus ne audiremus vocem ipsius. t ¶ Et adheserunt zc. Hoc respicit illud. i. Sic hodierna die. Et adheserūt nobis multa mala: z maledictiones que constituit dominꝫ moysi seruo suo. Deut. xxvij. et. xxvij. Daniel. ix. c. Stilla vit super nos maledictio et detestatio que scripta est in lege moysi serui dei. v ¶ Qui eduxit patres nostros de terra egypti dare: id est ad dandum: ¶ Nobis terrā fluentem lac z mel. Deut. vj. a. ¶ Sicut hodierna die patet. f. ¶ Et nō audiuimus vocem domini dei nostri fm omnia verba pphetarū quos misit ad nos z ad iudices nostros: z abiimus vnusqꝫ in sensum cordis nostri maligni: operari. i. ad operandum: a ¶ Dijs alienis: id est ad honorem deozum alienozum: faciētes mala ante oculos domini dei nostri. ¶ Expo. Cap. II.

Propter qd zc. Secundū capitulū: vbi pmo post culpam/ pgnam declarat iuste illatam fm statutū legis. Secūdo fit oratio ad deum: vt eos paratos obediēte liberet a captiuitate: ibi: Et nūc domine deus isrl. Tertio allegat templi destructionē: z desolationem populi in terra aliena: vt deum inclinet ad misericordiā: ibi: Respice dñe de domo zc. Dicit ergo: b ¶ Propter qd. i. ppter mala que fecimus.

Al. f. audiuimꝫ

B

A

templam in peccatoribus reedificadum spiritualiter ministratio angelorum: qui sunt deputati ad custodiam nostram. Ps. 79. Respice de celo et vide et visita vineam istam. Esa. lxxij. d. At- tende de celo et vide de habitaculo sancto tuo et solio glorie tue. a. Et inclina aurem tuam. s. clementis: et exaudi nos. b. **A**peri oculos tuos et vide: oculos. s. misericordie per misericordiam subueniendo. Daniel. ix. e. **A**peri oculos tuos et vide desolationem nostram. Qui buccis gestisti te ac si oppressi- onem nostram non videres. Et merito habes de- bes facere: **Q**uia non mortui qui sunt in inferno quorum spiritus accepti est a visceribus suis: dabitur ho- nor et laudis. Iosue. vij. e. Da gloriam deo. **E**t iustificatio- nem confessionis peccati. Ps. 115. Non mortui laudabunt te dñe: neque omnes qui descendunt in infernum. Et alibi. In inferno autem quis confitebitur tibi. Ibi enim non est confessio laudis vel peccati. **E**t mortui peccato: quia non est speciosa laus ore peccatoris: **E**ccl. xv. e. **S**ed anima recte. Ita diximus quod qui mortui sunt non laudabunt te: sed anima que tristis est super magnitudinem ma-

Infirma

Ps. 115. E

Ps. 6.

Ps. 37.

Ps. 37.

Ps. 138.

Ps. 130.

a et inclina aurem tuam et exaudi nos. **A**peri oculos tuos et vide: quia non mortui qui sunt in inferno quorum spiritus acceptus est a visceribus suis: dabitur honorem et iustificatio- nem domino: sed anima que tristis est super magnitudinem mali: et icedit curua et infirmis: et oculi deficientes: et anima esuriens dat tibi gloriam et iusticiam domino: quia non secundum iusticias patrum nostrorum nos fundimus preces et petimus misericordiam ante spec- tum tuum domine deus noster: **S**ed quia misisti iram tuam et furorem tuum super nos sicut locutus es in manu puerorum tuorum prophetarum: dicens: Sic dicit dominus: Inclinate humerum vestrum et cervicem vestram: et opera facite regi babilonis: et sedebitis in terra quam dedi patribus vestris. **Q**uia si non feceritis nec audieritis vocem domini dei vestri

gnum et portentum israel. Aggel. j. a. Factum est verbum domini in manu aggel. i. i dicitis et operibus que erant signa su- turorum. **D**icens: Sic dicit dominus: Inclinate humerum vestrum et cervicem vestram. **H**oc similiter ha- bet: **D**iere. xxvij. **P** **E**t opera facite regi babilonis

r operari regi babilonis: defe- ctionem viam faciam de civitati- bus iuda et a foris hierusalem: et auferam a vobis vocem iocunditatis et vocem gaudij et vocem sponsi et vocem sponsae: et erit omnis terra sine vestigio ab- inhabitantibus eam. **E**t non audierunt vocem tuam ut opera- rentur regi babilonis: et statuis- ti verba tua que locutus es in manibus puerorum tuorum prophetarum: ut transferrent ossa regum nostrorum: et ossa patrum nostrorum de loco suo. **E**t ecce sunt proiecta in calore solis et in gelu noctis: et mortui sunt in doloribus pessimis: in fame et in gladio et in emulsi- one. **E**t posuisti templum in quo invocatum est nomen tuum in ipso: sicut hec dies: propter iniquitatem domus israel et domus iuda. **E**t fecisti in nobis domine deus noster secundum omnem bonitatem tuam: et secundum omnem misericordiam tuam illam magnam:

et sedebitis in terra quam dedi patribus vestris. **Q**uia si non feceritis nec audieritis vocem domini dei vestri operari: id est ad operandum: regi babilonis. **D**efe- ctionem vestram faciam de civitatibus iuda: et a foris hierusalem: quasi vos omnino auellam inde. **E**t auferam a vobis vocem iocunditatis et vocem gaudij et vocem sponsi et vocem sponsae. **D**iere. vij. g. **Q**uia scire faciam de verbis iuda et de plaris hierusalem: vocem gaudij et vocem iocunditatis et vocem sponsi et vocem sponsae: in desolatione enim erit terra. **D**ie ij. b. **E**ssare faciam omnem gaudium eius: solennitatem eius: neomen- sam eius: sabbatum eius: et omnia festa tempora eius. **E**t erit omnis terra livida: quasi non erit qui habitet. **D**iere. ix. d. **E**t dabo hierusalem in acervos arenae et cubilia draconum: et civitates iuda dabo in desolationem: eo quod non sit habitator. **E**t non audierunt vocem tuam ut operarentur regi babilonis. **V**erba baruch ad dominum. **E**t statuisisti verba tua que locutus es in manibus puerorum tuorum prophetarum. **Q**uia d. que prius per prophetas dixisti: modo contigerunt. **E**t transferrent ossa regum nostrorum: et ossa patrum nostrorum de loco suo. **A**d litteram: electa fuerunt ut haberent gargas sepulchri. **D**iere. vij. a. **E**rgo ossa regum iuda: et ossa principum eius: et ossa sacerdotum: et ossa prophetarum: et ossa eorum qui habitauerunt hierusalem de sepulchris suis. **E**t ecce sunt proiecta in calore solis et in gelu noctis. **E**baldei cupidus et avari animaduertentes quod iudaei cadauera mortuorum suorum preciosis vestibus et gemmis ornarent: exuta de monumentis: et auro et gemmis enudata: ad solem dimittebant. **E**t mortui sunt in doloribus pessimis. **I**n fame et in gladio. **S**ed quia non feceritis nec audieritis vocem domini dei vestri: id est in captivitate euntes. **E**t in emulsi- one: id est in desolationem. **I**n quo invocatum est nomen tuum: quondam ante captivitatem nostram: in ipso. **D**ore hebraico loquitur. **S**icut hec dies: declarat. **I**tem templum esse desolatum. **E**t hoc merito contigit: **S**ed propter iniquitatem domus israel. **S**ed decem tribuum: **E**t domus iuda: duarum tribuum: que hoc nomine censentur. **E**t fecisti in nobis domine deus noster secundum omnem bonitatem tuam: et secundum omnem misericordiam tuam illam magnam. **A**bcuk. ij. a. **C**um iras fueris: misericordie recordaberis. **P**s. 78. **I**ras es

At. t. ben. gnitatem

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Ps. 59. Ps. Iratus es et misertus es nobis. q. d. omnem tuam voluntate implesti: exponendo nos penitus et tribulationibus. a. **S**icut locutus es in manu pueri tui moysi. Leuit. xxvj. b. Deut. xxvj. c. et. xxvij. b. **I**n die qua precepisti ei scribere legem tuam coram filiis israel: dicens: Si non audieritis vocem meam. i. obedieritis: ut devote audiendo non impleueritis. c. **A**bulatio hęc magna conuertet in misericordiam gentem. **H**ęc est vera littera: et sumpta sunt hęc verba de verbis moysi. Deut. xxvj. et. xxvij. d.

B

Quonia eos dispergā: quia scio quod me non audiet populus: sicut locutus es in manu pueri tui moysi in die qua precepisti ei scribere legem tuam coram filiis israel: dicens: Si non audieritis vocem meam: multitudo hęc magna conuertet in minimam gentem: quod nunc ego eos dispergā: quia scio quod me non audiet populus. **P**opulus est enim dura ceruice. **E**t conuertet ad cor suum in terra captiuitatis sue. **H**oc sepe contingit quod in aduersitatibus requiritur dominus: qui prius in prosperitate non cognoscatur. **D**icit. ij. f. **V**erterunt ad me tergum et non faciem: et in tempore afflictionis sue dicent: surge et libera nos. **D**icit. vij. b. **P**er omne flagellum erudieris hierusalem: alla littera: ubi nos habemus: **E**rudire hierusalem ne forte recedat anima mea a te. **I**deo adam electus est de paradiso: ut penitentiam ageret extra locum delictarum: quasi in terra captiuitatis. **E**t sciens quod ego sum dominus deus eorum. i. per expertam oppressionem intelligit: quia dominus sum potes punire peccantes in me. **E**t in terra captiuitatis sue: et memores erunt nominis mei: qui prius obliti sunt. i. rem nominis mei. i. salutem suam: que designatur in nomine: ad memoriam reuocabunt. **E**t auertent se a dorso suo duro: retrosum incedente ut cancer. **D**icit. vij. e. **F**acti sunt retrosum et non in ante. **E**t pro: id est. **N**on a malignitatibus suis etc. qui peccauerunt in me. q. d. penitentiam agent de peccatis suis: delicta patrum suorum ad memoriam reuocantes. **E**t ideo: reuocabo illos in terram quam iuravi patribus eorum etc. et non minorabuntur: sicut quod dixit moyses Deut. xxvij. a. **E**t statuam illis testamentum alterum: mystice: euangelicum: sempiternum. **D**icit. xxij. c. **E**clum et terra transibunt: sicut abas aut mea non preteribunt. **E**t sum illis in deum: et ipsi erunt mihi in populum: per doctrinam et operationem euangelicam. **C**ongruum enim est ut veritate a chasto veniente: umbra legis cessaret. **D**icit. vij. c. **E**cce ego consummabo super domum israel et super domum iuda testamentum nouum: non sicut quod feci patribus eorum etc. **I**tem **D**icit. xxxj. e. **E**t feriam domum israel et do-

mini iuda sedus nouum: non sicut pactum quod pepigit patribus vestris in die qua apprehendi manum eorum: ut educerem eos de terra egypti etc. **S**equitur. **S**ed hoc erit pactum quod feriam cum domo israel: post dies istos dicit dominus: dabo legem meam in visceribus eorum: et in corde eorum scribam eam.

Et reuocabo illos in terram quam iuravi patribus eorum: abraam: isaac et iacob: et dominus iurauit eis. **E**t multiplicabo eos: et non minorabuntur. **E**t statuam illis testamentum alterum: ut sim illis in deum et ipsi erunt mihi in populum. **E**t non mouebo amplius populum meum filios israel a terra quam dedi illis. **C**a. III. **N**unc dominus omnipotens deus israel: anima in angustiis et spiritus anxius clamat ad te. **A**udi dominus et miserere: quia deus misericors: et miserere nostrum: quia peccauimus ante te. **Q**uia tu sedes in sempiternum: et nos peribimus in eum: dominus omnipotens deus israel audi nunc orationem mortuorum israel

Et non mouebo amplius populum meum filios israel a terra quam dedi illis. **I**stud adhuc expectat iudei: ad litteram. **S**ed reuera mystice intelligendum est.

Expo Ca. III.

Nunc dominus etc. **H**oc est tertium capitulum: quod diuiditur in quatuor partes. **I**n prima continetur baruch orationem populi pro liberatione a captiuitate quam in precedenti capitulo inchoauit. **I**n secunda commendat sapientiam et prudentiam ostendens quod predicta mala passi sunt iudei: quia veram sapientiam et prudentiam contempserunt: et quis fructus sequatur ex possessione eius: per hoc inuitans

eos ad sapientie studium: **A**udi israel mandata vite. **I**n tertia commendat terram promissam: qua olim habitauerunt iudei: sic inuitans eos ad desiderium redeundi. **P**er hanc mystice: ecclesiam militantem: anagogice vero triumphantem commendans: **I**bi dicitur israel quod magna est domus dei. **I**n quarta parte profete commendatione sapientie ostendit quis fuerit inventor et auctor eius. i. christus: de cuius incarnatione manifeste prophetat: **Q**uis ascendit in celum etc. **D**icit ergo: **E**t nunc domine omnipotens: qui timendus. **D**eus israel: qui amandus. **A**nima in angustiis et spiritus anxius clamat ad te: et ideo facilius exaudiri debet. **P**s. **A**d dominum cum tribularetur clamauit: et exaudivit me. **R**eg. ij. e. **D**imitte illam: anima enim eius in amaritudine est. **R**eg. j. b. **C**um esset anna amaro animo: orauit ad dominum stans largiter. **J**udith. xij. a. **S**tetit iudith ante lectum orans cum lachrymis et labiorum motu in silentio. **E**t **T**ob. ij. a. **I**ngemuit tobias et cepit orare cum lachrymis. **E**t **S**piritus anxius. **E**sa. xxvj. b. **A**nima mea desiderauit te in nocte: sed et spiritu meo in precordis meis: de mane vigilabo ad te. **P**s. **A**nxiatus est in me spiritus meus. **D**aniel. ij. d. **I**n spiritu humilitatis suscipiamur. **J**ong. ij. d. **C**um angustiaret in me anima mea: dominus recordatus sum: ut veniat ad te oratio mea ad templum sanctum tuum. **A**udi domine et miserere: quia deus es misericors etc. quia peccauimus. i. dolemus de peccato. **E**t ponit antecedens pro consequente. **A**n te: qui solus saluare potes. **P**s. **T**ibi soli peccauit et malum coram te fecit. **Q**uia tu sedes iudicans et manens in sempiternum. **E**t nos peribimus in eum: in te confidentes. **S**ap. xij. b. **N**on est alius deus quam tu: cui cura est de omnibus: ut ostendas quoniam non iniuste iudicasc iudicium. **V**irtus enim tua iusticie initium est: et ob hoc quod omnium dominus es: omnibus te parcere facis. **S**ap. xij. d. **M**isereris omnium: quia omnia potes: et dissimulas peccata hominum propter penitentiam. **D**omine omnipotens deus israel audi nunc orationem mortuorum israel. **P**ater nostrorum: quibus promissum est te daturum

Ps. 44.

Ps. **M**emores erunt nominis tui domine in omni generatione et generationem. **E**t auertent se a dorso suo duro: retrosum incedente ut cancer. **D**icit. vij. e. **F**acti sunt retrosum et non in ante. **E**t pro: id est. **N**on a malignitatibus suis etc. qui peccauerunt in me. q. d. penitentiam agent de peccatis suis: delicta patrum suorum ad memoriam reuocantes. **E**t ideo: reuocabo illos in terram quam iuravi patribus eorum etc. et non minorabuntur: sicut quod dixit moyses Deut. xxvij. a. **E**t statuam illis testamentum alterum: mystice: euangelicum: sempiternum. **D**icit. xxij. c. **E**clum et terra transibunt: sicut abas aut mea non preteribunt. **E**t sum illis in deum: et ipsi erunt mihi in populum: per doctrinam et operationem euangelicam. **C**ongruum enim est ut veritate a chasto veniente: umbra legis cessaret. **D**icit. vij. c. **E**cce ego consummabo super domum israel et super domum iuda testamentum nouum: non sicut quod feci patribus eorum etc. **I**tem **D**icit. xxxj. e. **E**t feriam domum israel et do-

Ps. 119.

Ps. 142.

Ps. 50.

pmisit te daturu terra fluent lac & mel. Vel moueat te ad pietatem & misericordia de nobis habendam: q: reges & principes nostri: et viri fortes tam miserabiliter coram te mortui sunt in transmigratione. Nam in fide & sanctitate sancti mortui orant pro viujs. Unde. ij. Machab. vlt. c. dicit de onia iude machabeo aparente & dicente: Hic est fratru amator et populi israel: hic est qui multu orat p populo: & vniuersa sancta ciuitate: hieremias ppheta dei: Extendisse autē hieremia dexterā rē. Et Exod.

† Ps. 113.

xxxij. c. Quiescat iracundia tua: Recordare abraam & isaac & iacob seruoꝝ tuozum. Sed contra. In Ps. Non mortui laudabūt te dñe: neq: om̄s qui descendit in infernu. Sed istud de damnatis: illud de saluandis. Qñ nō est exaudita orō diuini in inferno rogāt mitti ad fratres suos: vt dicit Luc. xvi. g. Ql mortuoꝝ p̄tō: & mundo. Esa. xli. d. Noli timere s̄mis iacob q̄ mortui est: ex isrl: ego auxiliatus sū tui dñe dominus & redemptor tuus sanctus israel. a. Et filioꝝ ipsoꝝ / orationē audi / supple. b. Qui peccauerūt ante te: quasi palam: vt ad exemplū alioꝝ alij similia cōmitterent. Un Esa. iij. b. Peccatū suum sicut sodoma p̄dicauerūt: nec abscederunt. c. Et nō audierūt vocem domini dei sui: sicut aspis: quē cauda obturat aurē vnā: & terram altē supponit ne audiat vocem incārantis. d. Et agglutinata sunt: quasi inseparabiliter. e. Nobis mala / culpe et p̄nē. Et est metaplasma / mutatio p̄sonę: de tertia transit ad primā. f. Noli meminisse iniquitatis patrū nostroz. Tob. iij. a. Meminiscaris dñe delicta mea vel parentū meozum. g. Sed memēto manus tuę. i. virtutis tuę. h. Et nō minis tui vt salues nos. Et maxime. i. In tēpore isto dum sic opprimimur. Et hoc merito facere debes: k. Quia tu es dominus deus noster: & laudabim⁹ te domine quia ppter hoc dedisti timorē tuū in cordib⁹ nostris. i. intus in cordib⁹ / non in labijs n̄r. Eccl. xv. b. Beatus homo cui donatū est habere timorē dei. l. Et vt inuocemus nomē tuū. Jobel. ij. g. Et erit: ois qui inuocauerit nomē domini saluus erit. m. Et laudemus te i captiuitate nostra: quasi postq̄ per cōfessionē fuerim⁹ a peccatis nostris purgati / digne prumpemus in laudem nomis tui. Unde sequit: n. Quia cōuertemur rē. Osee. xliij. a. Aufer iniquitatem: et accipe bonum: & reddem⁹ vitulos labioꝝ nostrozū. Et nota ordinē. o. Et inuocemus. i. ad liberationē faciendā: m. Et laudem⁹ / tam liberati: sicut filij israel liberati ab egypto decantauerūt domino: Exo. xv. a. n. Quia cōuertemur ab iniquitate patrū nostroz qui peccauerūt ante te. i. p̄tra te peccato idolatrię. Hier. re. xviij. b. Reuertat vnusquisq̄ a via sua mala: Et p̄pitius ero iniquitati eozū: & peccati eozū nō memorabor ampl⁹. Et Jobel. ij. c. Cōuertimini ad me i toto corde vestro rē. o. Et ecce nos i captiuitate nostra sum⁹ hodie quo nos dispersisti i improperiu. Hoc ideo dicit: quia improperabat eis peccata chaldei: & p̄nas quas ppter mala sua eis inferebant. p. Et in maledictū. Hoc quārū ad increpationes: quas sustinebant a chaldeis. q. Et in peccatū. i. p̄gnā pro peccato. Vel inter peccatoꝝ. Vel ita nos dispersisti ppter qd̄ viles et peccatoꝝ: imo vilissimos nos reputant. r. Scdm̄ om̄s iniquitates patrū nostrozū q̄ discesserunt a te dñe deus noster. Iustū enim fuit vt iuxta men-

surā debiti punirent: iuxta illud Baruch. viij. a. In qua mensura mēsi fueritis / remetiet vobis. s. Audi israel rē. Hoc qd̄ sequit̄ retorquet ad cōmendationē & exaltationē ecclesię. Et ostēdit qd̄ diuitię vel delitię temporales extra ecclesię vnitatem cōgregatę: vanę sūt & transitorię. Cōmendat etiā sapientiam: & inuitat eos ad sapientiā & prudentiā discendā: ostendens contraria quę passi sunt: quia sapientiā addiscere noluerunt vel cōtemplarūt: quātus etiā profectus sequat̄ ex doctrina sapientię. Di-

trū nroz q̄ peccauerūt ante te. Et ecce nos i captiuitate nra sum⁹ hodie q̄ nos dispersisti i improperiu & in maledictū & in peccatū: fm̄ oēs iniquitates patrū nroz q̄ discesserūt a te dñe de⁹ nri. Audi isrl: madata vite: aurib⁹ p̄cipe vt scias prudentiā. Quid est isrl q̄ in fra inimicoꝝ es? Inueterasti i terra aliena: cōinquinatus es cū mortuis. Deputatus es cū descendētib⁹ i infernū: dereliquisti fontē sapiētię.

cit ergo: Audi israel mandata vite: id est ducentia ad vitam. q. d. si ea adimpleuerit viues. Baruch. xij. c. Si vis ad vitam ingredi serua madata. r. Auribus percipe vt scias prudentiam ad cauendum mala. Deut. xij. a. Et nūc israel audi p̄cepta et iudicia q̄ ego doceo te vt facies ea viuas. Et Ps. Auribus percipe qui habitatis orbem. Vel vt scias / per experientiam: quia nihil

B

† Ps. 44.

pdest audire vel scire nisi ea opemur. v. Quid est isrl q̄ in terra inimicoꝝ es: id est chaldeozū: ad litteram. Sic fecerūt filij israel malū in conspectu domini: qui tradidit eos in manu madian septem annis: & oppressi sunt valde: Judic. vi. a. r. Inueterasti: id est viliis & inutilis effectus es / sicut pann⁹ inueterat⁹. Et hoc. y. In fra aliena. Ps. Inueterasti in inferno cū inimicos meos rē. Et Inueterasti in fra aliena. i. mala p̄uersatiōe & regiōe mortis & dissimilitudinis. Luc. xv. c. De filio p̄digo abeūte i regiōnē lōginq̄: et dissimilitudinis: vt dicit Augustin⁹ in p̄mo li. de confes. Terra aliena. i. q̄ a deo alienat: quā alieni inhabitāt. Triplex ē fra. i. interior. i. p̄ria volūtas: fra exterior. i. p̄ria caro: fra lterior. i. frenū substantia. Apoc. viij. d. Et v̄ v̄ habitāb⁹ in fra. s. Coinquinatus es cū mortuis: id est dum potestati alienozum subiect⁹ es: cōinquinat⁹ es ex societate & cōhabitatione chaldeozū: qui sūt imundi: vel fordidus visioꝝ tuozum. Vel Coinquinatus es cum mortuis. i. cum peccatoꝝ. Tangens enim mortuū immūdus est: et qui tetigerit picem inquinabit ab ea: Eccl. xij. a. Esa. liij. d. Recedite recedite: exite inde: pollutum nolite tangere. Numeri. xvj. d. Recedite a tabernaculis hominū impioꝝ: & nolite tangere quę ad eos p̄tinent: ne inuoluamini in peccatis eozū. Hier. re. ij. a. Fugite de medio babilonis. Ps. Cum peruerio peruerteris. Roma. j. d. Qui talia agunt digni sunt morte: non solum qui ea faciunt: sed etiam qui cōsentiant facientibus. a. Deputat⁹ es cū descendētibus in infernū vel lacum. q. d. captiuitas tua reputatur irrecuperabilis & p̄terna: fm̄ captiuitatem illius qui in infernum descendit: vbi nulla est redemptio. Ps. Nō auertas faciem tuam a me: & similis ero descendētibus in lacum. b. Dereliquisti fontē sapiētię. i. deum. Ps. Apud te est fons vite. Hier. ij. c. Duo mala fecit populus meus: De dereliquerunt fontem aque vię: et foderunt sibi cisternas dissipatas quę continere non valent aquas. Eodem. d. Scito & vide: quia malum & amarum est reliquisse te dominū deum tuū. Et bene dicit sapiētię: ex cuius defectu procedit malū. Esa. v. d. Propterea captiuus ductus est populus meus: quia non habuit scientiam. Hier. ij. b. Sacerdotes non dixerūt: vbi est dominus: & tenentes legem nescierūt me: & pastores p̄uaticati sunt in me. rē. Itē recte ait: dereliquisti: quia vt ait Augustin⁹: Peccatū nō est adeptio malay naturay: sed desertio melioꝝ. Nam si tu via

† Ps. 6.

† Ps. 17.

† Ps. 141.

† Ps. 55.

Hiere. 31. f.

a Nam si in via rē. Quia nec causari debetis cōtra deū quasi vobiscum iniuste egerit: nec mirari q̄ captiuati estis: Nam si in via dei ambulassetis: quę est obseruantia mandatorum: De qua Esa. xxx. e. Hęc est via ambulate in ea.

b Habitassetis vtiq; in pace super terram/ vel/ sempiterna: alia littera.

Pace. s. temporis et pectoris. Job. xiiij. d. Pacem relinquo vobis: pacē meā do vobis rē. Esaie. lvij. d. Non est pax impijs. Job. v. d. Cum lapidibus regionū pactū tuū et bestię terre paci fice erūt tibi: nō formi dabis. Hęc expresse habes q̄ peccata sua expellūt homines a regionibus suis. Sed o israel qui dudū sciam

reputasti: **c** Disce/ nunc saltem/ **d** Ubi sit prudentia. s. vt scias cōuersari inter homines hui⁹ prauę et puerse nationis. Ubi autē nō sit sapiētia/ dicit Job. xxxvij. b. Sapiētia vbi inuenitur: et quis est locus intelligentię? Nescit homo precium eius: nec inuenit in terra suauiter viuentiū. Abyssus dicit: non est in me: et mare dicit: non est mecum. Ubi autem sit/ et vbi possit inueniri/ dicit apostolus Col. ij. a. Jesu chrisi in quo sūt omnes thesauri sapiētię et scientię absconditi.

e Ubi sit virtus/ fortitudo mentis et corporis. **f** Ubi sit intellectus/ mandatorum dei: **g** At. s. per ista/ scias simul vbi sit longiturnitas vite/ eterne.

h Et victus/ vbi plenam habebimus refectionē. Ps. Satiaboz cum apparuerit gloria tua. **i** Ubi sit lumen oculorum. Hęc ideo dicit: qz prius excecari fuerūt p culpam: et ideo in penam inciderūt. Sed in patria videbūt deū suum sicuti est. Sap. vij. d. Candor est lucis eterne.

k Et pax: scz pectoris: quę est tranquillitas cōscientię: in futuro hō habebimus pacem eternitatis. Esa. xxxij. d. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis. Nota tria in p̄senti quę valent ad cognitionem siue cōsecutionē quattuor sequentiū quę erūt in futuro. Prudentia em̄ ē auriga futurū: vt dicit Hērsi. Hęc docet et discernit quid sit faciendū: quid nō: virtus fortiter facit qd prudentia recte faciendū decreuit: intellectus est informare facta et opera/ ad modū ecclesię triumphantis. Unde dictum est moysi: Fac sim exemplar qd tibi ostensum est in monte: Exo. xxv. d. Deh. vij. b. Et bene querit Ubi est: qd dēter/ minaf Hērsi. ij. b. scz in terra euilath/ vbi nascit aurum: et aux illius terre optimū. Euilath parturienti interpretat: hic ē timor dñi qui est initiū sapiētię. Eccl. j. b. et Prouer. j. a. Job xxvij. d. Ecce timor domini ipsa ē sapiētia: et recedere a malo intelligentia. Non inuenit in terra suauiter viuentiū: vt dicitur Job. xxvij. b. Per tria p̄dicta. s. prudentiā/ virtutem/ et intellectū bene se regit homo: vt quattuor sequentia et sciat et consequat. Primum est longiturnitas vite: per hoc glorificatio corporis in patria designat. Ibi em̄ nulla indigētia: nullus defect⁹: ibi impassibilitas/ immortalitas. Prouer. ij. a. Longitudinē enim dierum et annos vite et pacem apponent tibi mandata dei. s. custodita: misericordia et veritas non te deserant. Eodē. b. Longitudo dserū in dextera eius: et in sinistra illius diuitię et gloria.

b Et victus rē. Hęc tria vobis anime significant. Victus/ dilectionem: lumen/ cognitio/ nem: pax/ fructuonem. Hęc sunt tres vobis anime. Victus est amor dei q̄ reficimur. Esa. lrv. c. Serui mei comedent et vos esuriet. rē. Ps. Torrete voluptatis tuę potabis eos. Lumine cognoscimus et videm⁹. Job. xvij. a. Hęc ē vita eterna vt cognoscāt te verū deū rē. Eccl. xj. c. Dulce lumē et delectabile est oculis videre solē: maxime solē iusticię: de q̄ Malach. vlt. a. Tob. v. b. Quale gaudiū mibi erit q̄ in tenebris sedeo et lumē celi nō video: Itē in fructuone est pax omnimoda/ vt

tra quā nihil q̄rit. Tñ fruunt nec fastidiūt. Esa. vlt. d. Ecce ego declinabo sup eam quasi flumen pacis rē. Et. j. Quō si cui blāditat mat: ita ego p̄solabor vos rē. Sequit: **l** Quis inuenit locū eius. Hęc cōmendat sapiētia multipliciter. Job. xxvij. d. Unde ḡ sapiētia venit: et quis est locus intelligētię? Sequit post: Deus intelligit viam eius. m **Et** quis intravit in thesauros eius. s. perfecte eam perscrutando et ad vngūē inuestigando: q. d. null⁹: quia ad hoc non sufficit sensus human⁹. Vel ista in/ terrogatio paucitates notat/ non impossibilitatē. q. d. pauci inueniūt sapiētiā. Esa. xxxij. a. Diuitię salu/ nis sapiētia et sciētia:

timor dñi ipse est thesaurus eius. Theauri sapiētię increate. i. christi/ sūt om̄s p̄destinati ad vitā: qui adhuc absconditi sunt: etiā aliqui i peccatis. Job. xxxvij. c. Nūquid ingressus es thesauros niuis rē. Hęc thesauros nemo ingressus est: qz nemo scit an amore vel odio dignus sit. **n** Ubi sunt p̄ncipes. Ecce cōmendata sapiētia/ p̄sequēter inuehit in eos qui sapiētiā contemnūt et diuitijs temporalib⁹ insistant/ dicens: Ubi sunt p̄ncipes gentiū. i. quo deueniūt: Ps. Trāsi/ ui et ecce nō erat rē. q. d. hodie se extollunt: et cras sicut stipula exiccata in cūbanū mittunt ad comburēdū: Matth. vj. d. i. in ignem eternū detrahunt. Et merito: quia pena respōdet culpe. Apoc. xvij. b. Quātū glorificauit se et i delitijs suis: rātū date illi tormētū et luctū rē. o **Et** vbi sit q̄ dominans sup bestias q̄ sūt sup frā: Hērsi. ix. a. Tremor et froz vti sit sup cūcta animātia frę. Ibi dicit Gregori⁹: Ubi nō delinqm⁹ p̄ares sum⁹. **p** Qui i aub⁹ celi ludit. Ecce p̄ncipes frāz redarguit/ eo q̄ i aub⁹ celi ludit: Quid ḡ erit cleris modernis rēponis: q̄ **Qui** argētū thesaurifāt et aux in q̄ cōfidunt homines. Prouer. xj. d. Qui cōfidit in diuitijs suis corruet. Matth. vj. c. Nolite thesaurifcare vobis thesauros in fra. Diere. vij. d. A minimo vsq; ad maximū om̄s auaricię student. **r** Et nō est finis acquisitionis eoz. Esa. ij. b. Repleta ē fra argēto et auro: et nō est finis thesaurorū ei⁹. Eccl. v. b. Auarus nō implebit pecunia. **s** Qui argentum fabricant. i. qui faciūt sibi idola argentea: vel qui vasa aurea sibi fabricare student. **t** Et solliciti sunt: qui per mare p̄ terras discrimini se exponūt: vt diuersa lucra sectent. Eccl. xxvij. a. Inter mediū emptiōis et venditiōis angustia/ bit. Et nota q̄ dicit solliciti: quia diuitię cū sollicitudine acquirunt: cum timore possident/ vbi est maxima sollicitudo in custodiēdo: Nā vbi ē thesaur⁹ tu⁹ ibi est et cor tuū: et iō cū dolore amittunt. Item nota: qz ex cōsolatione argenti dentes nigrescunt et putrescunt: sic ex cupiditate virtutes. Dicit tamen Eccl. xxvij. d. Aurum tuū et argentum tuum confla/ in confatorio sacre scripture: non mundane: ne dentes purefiant. **v** Hęc est inuentio: id est p̄fectio/ operum illorum. Ps. Nihil inueniūt omnes viri diuitiarum in manib⁹ suis. Responder hoc illi qd supra dictum est: Non est finis. Ps. Defecerunt scrutantes scrutinio. Eccl. ij. b. Quid habet amplius homo de labore suo: Vidi afflictionem quā dedit deus filijs hominū vt distendant in ea: cuncta fecit bona in tēpore suo: et mundū tradidit disputatiōi eozū: vt nō inueniat homo opus rē. **x** Exterminati sunt. Ecce solutio p̄dictarum questionū. i. extra terminos suos posuit. Termini diuitum sunt delitię et honores: et ipsi erunt in inferno in paupertate et cōsuetudine sūma. **y** Et ad inferos descēderūt. Luc. xvj. f. Dicitur⁹ ē dices et sepultus in inferno. Job. xxi. b. Ducit in bonis dies suos: et i puncto ad inferna descēdit. **z** Et alij. i. p̄raui loco eoz exurrexerūt. Tñ sequitur: Iuuenes rē.

Et. s. p̄piterna

Phil. 2. b.

Ps. 16.

Job. 3. a.

Ps. 100.

Ps. 35.

tra quā nihil q̄rit. Tñ fruunt nec fastidiūt. Esa. vlt. d. Ecce ego declinabo sup eam quasi flumen pacis rē. Et. j. Quō si cui blāditat mat: ita ego p̄solabor vos rē. Sequit: **l** Quis inuenit locū eius. Hęc cōmendat sapiētia multipliciter. Job. xxvij. d. Unde ḡ sapiētia venit: et quis est locus intelligētię? Sequit post: Deus intelligit viam eius. m **Et** quis intravit in thesauros eius. s. perfecte eam perscrutando et ad vngūē inuestigando: q. d. null⁹: quia ad hoc non sufficit sensus human⁹. Vel ista in/ terrogatio paucitates notat/ non impossibilitatē. q. d. pauci inueniūt sapiētiā. Esa. xxxij. a. Diuitię salu/ nis sapiētia et sciētia:

minant sup bestias quę sunt super terrā: Qui in aub⁹ celi ludit: qui argentū thesaurifant et aurum in quo confidunt homines: et nō est finis acquisitionis eozū. Qui argentū fabricant et solliciti sunt: nec est inuentio operū illorum. Exterminati sunt: et ad inferos descēderūt: et alij loco eoz exurrexerūt.

timor dñi ipse est thesaurus eius. Theauri sapiētię increate. i. christi/ sūt om̄s p̄destinati ad vitā: qui adhuc absconditi sunt: etiā aliqui i peccatis. Job. xxxvij. c. Nūquid ingressus es thesauros niuis rē. Hęc thesauros nemo ingressus est: qz nemo scit an amore vel odio dignus sit. **n** Ubi sunt p̄ncipes. Ecce cōmendata sapiētia/ p̄sequēter inuehit in eos qui sapiētiā contemnūt et diuitijs temporalib⁹ insistant/ dicens: Ubi sunt p̄ncipes gentiū. i. quo deueniūt: Ps. Trāsi/ ui et ecce nō erat rē. q. d. hodie se extollunt: et cras sicut stipula exiccata in cūbanū mittunt ad comburēdū: Matth. vj. d. i. in ignem eternū detrahunt. Et merito: quia pena respōdet culpe. Apoc. xvij. b. Quātū glorificauit se et i delitijs suis: rātū date illi tormētū et luctū rē. o **Et** vbi sit q̄ dominans sup bestias q̄ sūt sup frā: Hērsi. ix. a. Tremor et froz vti sit sup cūcta animātia frę. Ibi dicit Gregori⁹: Ubi nō delinqm⁹ p̄ares sum⁹. **p** Qui i aub⁹ celi ludit. Ecce p̄ncipes frāz redarguit/ eo q̄ i aub⁹ celi ludit: Quid ḡ erit cleris modernis rēponis: q̄ **Qui** argētū thesaurifāt et aux in q̄ cōfidunt homines. Prouer. xj. d. Qui cōfidit in diuitijs suis corruet. Matth. vj. c. Nolite thesaurifcare vobis thesauros in fra. Diere. vij. d. A minimo vsq; ad maximū om̄s auaricię student. **r** Et nō est finis acquisitionis eoz. Esa. ij. b. Repleta ē fra argēto et auro: et nō est finis thesaurorū ei⁹. Eccl. v. b. Auarus nō implebit pecunia. **s** Qui argentum fabricant. i. qui faciūt sibi idola argentea: vel qui vasa aurea sibi fabricare student. **t** Et solliciti sunt: qui per mare p̄ terras discrimini se exponūt: vt diuersa lucra sectent. Eccl. xxvij. a. Inter mediū emptiōis et venditiōis angustia/ bit. Et nota q̄ dicit solliciti: quia diuitię cū sollicitudine acquirunt: cum timore possident/ vbi est maxima sollicitudo in custodiēdo: Nā vbi ē thesaur⁹ tu⁹ ibi est et cor tuū: et iō cū dolore amittunt. Item nota: qz ex cōsolatione argenti dentes nigrescunt et putrescunt: sic ex cupiditate virtutes. Dicit tamen Eccl. xxvij. d. Aurum tuū et argentum tuum confla/ in confatorio sacre scripture: non mundane: ne dentes purefiant. **v** Hęc est inuentio: id est p̄fectio/ operum illorum. Ps. Nihil inueniūt omnes viri diuitiarum in manib⁹ suis. Responder hoc illi qd supra dictum est: Non est finis. Ps. Defecerunt scrutantes scrutinio. Eccl. ij. b. Quid habet amplius homo de labore suo: Vidi afflictionem quā dedit deus filijs hominū vt distendant in ea: cuncta fecit bona in tēpore suo: et mundū tradidit disputatiōi eozū: vt nō inueniat homo opus rē. **x** Exterminati sunt. Ecce solutio p̄dictarum questionū. i. extra terminos suos posuit. Termini diuitum sunt delitię et honores: et ipsi erunt in inferno in paupertate et cōsuetudine sūma. **y** Et ad inferos descēderūt. Luc. xvj. f. Dicitur⁹ ē dices et sepultus in inferno. Job. xxi. b. Ducit in bonis dies suos: et i puncto ad inferna descēdit. **z** Et alij. i. p̄raui loco eoz exurrexerūt. Tñ sequitur: Iuuenes rē.

Eccl. 9. a.

Ps. 36.

Matth. 6. c.

Ps. 75.

Ps. 63.

Iuuenes zc. Eccl. vj. a. Vir cui dedit deus diuitias et substantia z honorem: z nihil deest anime sue ex omnib⁹ que desiderat: nec tribuit ei deus potestate vt comedat ex eo: sed homo extraneus vorabit illud. **Iuuenes** / sensu. i. leues z instabiles: **vident lumē**: qsi illi qui surrexerūt post illos / intrauerūt bona eoz z gloria eoz. Est enim lumē prosperitatis. Job. iij. d. Quare mi sero data est lux. Ps. Ab altitudine diei tibi meo. Itē lumē ē cognitio naturalis. Job. d. xxix. a. Quē splēdebat lucerna ei⁹ sup caput meum z ad lumē ei⁹ ambulabā i tenebris.

C

17 Ps. 55.

Et requirit

Et fabulatores

Ps. 24.

Moraliter

Iuuenes vident lumē: z habitauerunt super terrā: viam autē disciplinē ignorauerunt: neq; intellexerūt semitas ei⁹: neq; filij eozum suscepērunt eam. **A facie ipsorū longe facta est**. Nō est audita in terra chanaan: neq; visa est in theman. Filij quoq; agar q̄ requirerūt prudentiam que de terra est: negociatores terre z theman: et cōfabulatores z exquisitores prudentiē z intelligētē: viam autē sapientiē nescierunt: neq; comē-

per chanaan intellige legistas z decretistas: qui multa comouent. Eccl. xvij. b. Lingua tertia multos comouit. Per theman dialecticos / ventū inanis glorię exquirentes. Per filios agar medicos: qui suadent gaudendum / non tristandum. De talibus scientijs dicit Iaco. iij. d. Non est ista sapientia de-

morati sunt semitas eius. **Israel q̄ magna ē dom⁹ dei**: z ingens locus possessionis eius. **Magnus est z nō habet finē** / excelsus z imensus. **Ibi fuerūt gigantes nomiatū** / illi qui ab initio fuerūt statura magna / scientes bellū. **Nō hōs elegit domin⁹**: neq; vitam disciplinē inuenerūt propterea perierunt. **Et quoniā nō habuerūt sapientiā** / intererunt propter suā insipientiā. **Quis ascendit i celū** z accepit eā z eduxit eā de nubib⁹:

sursum descendens a patre luminū zc. **Ibi enim est celus** et contentio / ibi inconstantia z omne opus prauū. **Quę autē delursū est sapientia zc.** Sequitur: **Israel qui vides deū per fidem** / qd non aliq; **Q̄ magna est domus dei** / templū. s. materialē: in quo respōsa domini suscepim⁹. **Et ingens locus possessionis ei⁹**. Ad litterā dilatatū erant in possessionib⁹ terrarū: ibi. s. in terra israel. **Q̄ magn⁹ ē z nō habet finē** / excelsus z imensus.

Et. r. d. n. e.

B

Dy. f. l. c.

Ps. 8.

Luc. 1. 4.

Dei. 1. 4.

Ps. 17.

z imensus. Dy. f. l. c. hui⁹ magnū ē z q̄ incōprehensibile: Et hoc ostendit Baruch / dicens: **Israel q̄ magna est dom⁹ dei**. s. ecclesiarū / paradysū / celū empyreū. **Magna durationis perpetuitate**: habitatorū magnitudinē / mansionum multitudinē. **Esa. xxix. d.** Respice sion ciuitatē solennitatis nostrę: **Oculi tui vident ciuitatem hierusalē habitationem opulentā**: tabernaculū quod nequaq; transferri poterit: nec auferent clauis eius i sempiternū: et omnes funiculi ei⁹ nō rumpent: quia solūmodo ibi magnificus est domin⁹ de⁹ noster. **Ioh. xij. a.** In domo patris mei mansiones multe sūt. **Ps. Beati qui habitant in domo tua dñe zc.** **Et nō habet finem**. **Esa. ix. b.** Et regni eius non erit finis. **Sequitur**: **Ibi fuerūt gigantes nomiatū**. De his **Gen. vj. a.** Josue. xj. pugnaverunt contra israel. **Illi qui ab initio fuerunt statura magna scientes bellum**: id est edocti ad pugandū. **i. Regl. xvij. d.** Hic vir bellator ab adolescentia. Sed de his predictis erat nemorib⁹: De quo **Gen. x. b.** **Vel / Lientes**: id est mouentes / bellum: a cieo ctes: quod ē idem qd moueo moues. **Et quia tales erāt**. s. superbi z indisciplinati. **Non hos elegit dominus**: quoniam potius deposuit potente⁹ de sede. **Et Eccl. x. b.** Sedes superbōz ducum destruxit dominus. **Eccl. xvj. a.** Non exorauerunt pro peccatis suis antiqui gigantes: qui destructi sunt / confidentes suę virtutē: et non peperit peregrinationi illorum: sed percussit z execratus est eos p̄ superbia verbi illorum. **Esa. xvi. c.** **Orientes non viuunt**: z gigantes non resurgant. **Neq; vitam disciplinē inuenerūt**: mandata. s. et precepta legis: per quorum obseruationem saluari possent. **Propterea**. s. quia sine lege erant z sapientiā cōtemnebant / perierunt. **Et quoniā nō habuerunt sapientiā**: sic vos q̄ in populū peculiare de omnib⁹ gentibus sibi dominus deus elegit. **Anteriorit⁹**: scilicet: propter suam insipientiam. **Esa. v. d.** Propterea captiuus ductus est populus meus: quia nō habuit scientiam: et nobiles eius interierūt fame. **Quis ascendit**. Quis raritatem notat / non impossibilitatē. **In celum**: vbi est radix vere sapientiē. **Et accepit eā**: id ē perfecte intelligit: Solus christus. Ipse enim ascendit battis nubib⁹: **Act. j. a.** **Eph. iij. b.** Qui descendit ipse est et qui ascendit super omnes cęlos: vt adimpleret omnia. **Proverb. xxx. a.** Quis ascendit in celum atq; descendit. **Et paulus raptus fuit visq; ad tertū celum. ij. Corinth. xij. a.** **Et eduxit eam de nubibus**. **Ps. Tenebrosa aqua in nubibus aeris**. **Esa. v. b.** Et nubibus mandabo ne pluant super eam imbrem. **Quis u autē retinuit**

margin notes on the right side of the page, including references to other parts of the Bible and commentary.

Quis transfretauit mare. i. amaritudines sollicitudinū huius mudi et peccatorū: b. **Et inuenit illam** et attulit illam super aurū electū: q. d. non est aurum quod possit ei comparari. Prouerb. iij. b. Beatus homo qui inuenit sapientia: et q. affluit prudentia: **Delior est acquisito eius ne:** gociatioe auri et argēti et. Unde mirum est q. per mare et terras varias transferunt se homines diuitias sibi sollicitate querētes: et veram sapientia postponunt. Job. xxvij. c. Non dabitur aurum obriqum p. ea: nec appēdet argentū in cōmutatioe ei. **Quis est qui possit scire vias eius:** neq. q. exquirat semitas eius: quia non est alius quis: qui vel fm legis pcepta: vel dei consilia ambulet. Unde scribit: **Sed q. scit vniuersa nouit eam:** et adiuuenit eam prudentia sua: quia fuit auctor ei. **Ille inq. e. Qui h. parauit terrā in eterno tempore.** Eccl. j. a. Terra in eternū stat. Ab eterno puidit. Et nota hic gēntitas filij cū patre. Irē magnitudinē nota in pparatioe. **Et repleuit eam bipedib. et quadrupedib.** i. hoib. et animalib. **Qui emittit lumen:** gratie et doctrine. Eccl. xliij. d. Qui mittit disciplinam sicut lucem. **Et vadit per internam inspirationē.** **Et vocauit illud:** et obedit illi in tremore: q. d. vult singulis prout vult. j. Corinth. xij. b. **Uel:** **Emittit lumen:** solē. i. iusticie. i. christū: de q. **Malach. iij. a.** Dicit vobis timētib. nomē meū sol iusticie. **Ps. Solē in potestate diei.** **Et obedit.** Phil. ij. a. **Facit est obediens usq. ad mortē:** mortē autē crucis. **Stelle autē dederūt lumen in custodijs suis:** et letatē sūt. i. per omnia ei obediendo. Simile Abacuk. iij. c. Sol et luna steterunt in habitaculo suo: in luce sagittarū tuarū ibunt: in splendore fulgurātis base tue. **Uocate sūt.** Quis vocant elementa in testimoniū: sicut sub moyse: **Deut. xxxij. a.** **Vadite celi que loquor:** audiat terra verba oris mei. **Et Josue. xx. iij. f.** En lapis iste erit vobis in testimoniū. **Esa. j. a.** Audite celi et auribus pēpe terra: quoniam dominus locutus est. **Et dixerūt:** Assum. **Promptitudo obsequēdi notat.** **Et luxerūt ei:** i. ad honorem dei patris. **Cū iocunditate q. fecit illas:** per filiū sibi consubstantialē et cōternū: iuxta illud: **Dixit et facta sunt:** ipse mandauit et creata sunt. **Modaliter:** Stelle sūt pdicatores: qui dicunt lux. **Matth. v. b.** Vos estis lux mudi. **Judic. v. c.** Stelle manentes in ordine et cursu suo aduersus sifara pugnauerūt. Stelle dicunt a stando: q. firmamēto. i. christo affixe sūt. Sūt quēdā erratice: per has pdicatores discurretes significant. **Phil. ij. c.** Vos lucetis sic luminaria in mudo sicut vitę pntentes et. **Hi vadunt ad pdicadū et reuertūt ad pteplationē.** **Uñ Eccl. j. d.** **Ibat et reuertebant.** Job. xxxvij. d. **Uñ qd mittet iulgura et ibūt:** et reuertētia dicēt tibi: assum. **Eccl. j. b.** **Ad locū vñ exeunt flumina:** reuertunt. Sequit. **q. Dic. f. q. opatus ē vniuersa:** **Et de noster et nō estimabit ali. aduersus eū:** **Nō idola vana et muta:** de quib. dicit **Hiere. x. b.** **Uñ q. nō fecerūt celi et terrā:** peant de terra. **Hi adiuuenit omnē viā disciplinē.** i. facit adiuuenti. **Unq. em. plus vel minus scūt q. fiat.** Unde querit **Esa. xl. d.** **Quis erudit eū scientia:** et viā prudentię ostēdit illi: q. d. nullus. **Et tradidit illā iacob puero suo:** et isrl dilecto suo: p moy sen et aaron in monte sina: vt habet **Exo. xx. q. d.** nobis tu/

deus verā legem non gentibus dedit. **Post hęc in terrā visus est:** et cū hominib. cōuersatus est. **Ecce hic aperta ppheta de incarnationē christi.** **Idem Leuit. xxvj. b.** **Ambulabo inter vos et ero de vester.** **Prouer. vij. d.** **Delictę meę esse cum filijs hominū.** **Expo. La. iij.**

Et luxerunt ei cū iocunditate q. fecit illas. **Hic est de noster:** et non estimabit ali. aduersus eum. **Hic adiuuenit omnē viā disciplinē:** et tradidit illā iacob puero suo et isrl dilecto suo. **Post hęc in terris visus est:** et cum hominib. cōuersatus est. **Et liber. Capi. iij.** **Mandatorū dei:** et lex q. ē in eternū. **Omēs qui tenent eam:** puenient ad vitam: qui autē dereliquerūt eam in mortem. **Cōuertere iacob et apprehende eam:**

Et liber et. **Doc capitu lum diuidit in quinę partes.** In pma alloquitur iudeos existētes in babilonia vel in hierusalem tributuro: vt respiscant a malis et legem obseruent. In secunda inuitat eos ad patientiā aduersorū que eis a gentibus infligebant: ibi: **Ne quior esto.** In tertia ponunt verba hierusalē cōquerentis et cōdolentis super captiuitate filiorū et filiarū suarū: ibi: **Audite cōfines sion.** In quarta psolaf hierusalē filios suos ca/

ptiuos: pmittēs q. domin. liberabit eos: inuitans eos ad pntentiā et orationē: que sūt maxime necessaria in tribulationē: ibi: **Ego aut quid possum.** In quinta consolaf baruch hierusalē pmittens filiorum liberationē: et hostiū eius destructionē: ibi: **Ne quior esto hierusalē.** **Dic ergo: et hic liber mādatorū dei.** **Et hic liber. i. mādatorū. i. leges vetustę:** vbi mādata scribunt. **Et:** **Dei:** quia ab illo edit. **Et lex que est in eternū:** seruanda: q. ad mozaia nō quo ad legalia et figurata. Nam adueniēte re: debuit vmbra cessare et figura. **Lex. f. que ē in veteri et nouo testamēto que semp durabit.** **Et nunc bene sequit:** **Omnes q. tenent eam:** puenient ad vitam. **Prouerb. iij. a.** **Fili mi ne obliuiscaris legis meę:** et pcepta mea cor tuū custodiat: **Longitudinē enim dierum et annos vitę et pacem apponēt tibi.** **Et. j. c.** **Signū vitę est his qui apprehenderint eam:** et qui tenuerint eam beati. **Et nota q. mandata dicit affirmatiua pcepta:** vt bonum fiat: legem negatiua: vt mala vitentur. **Et potest esse introitus ad totam bibliam.** **Lex dicitur:** quia ligat. **Prouer. iij. c.** **Custodi legem atq. consiliū:** et erit vita anime tue. **Uñ hic liber. i. christus:** in quo omnia leguntur. **Ende de sapientia dicitur Sap. vij. d.** **Laudor est lucis eterne:** et speculum sine macula dei maiestatis et imago bonitatis illius. **Eccl. xxij. c.** **Hęc omnia liber vitę et testamentum altissimi et agnitio veritatis.** **Esa. viij. a.** **Sume tibi librum grandem et scribe in eo stilo hominis.** **Qui autem dereliquerunt eam in mortem:** suple peruenient eternam: vel ad minus temporalem: fm primam lecturam: quia transgressores legis interficiebantur olim. **Deb. x. e.** **Irritum quis faciens legem moyfi:** sine vlla miseratione duobus vel tribus testibus moritur. **Ergo quia in maliuolam animam non introibit sapientia:** **Sap. j. a.** **Cōuertere iacob:** a peccato. **Alloquitur concaptiuos in babilonia:** vel iudeos existētes in hierusalē sub seruitute et tributo: vt respiscant a malis suis: que facere consueuerūt: et vt in obseruatione legis insistant. **Unde sequitur:** **Et apprehende eam:** per firmam animi applicationē. **Apprehende:** quasi cito et cum festinantia: et firmiter memorię tue cōmenda: et perseveranter retine. **Deut. xj. c.** **Ponite hęc verba mea in cordibus vestris:** et suspendite ea pro signo in manibus: et inter oculos vestros collocare. **Nota in cordibus per memoriā:** i manibus per operis applicationem: in ore per pditionem. **Prouerb. vj. c.** **Liga ea in corde tuo iugiter:** et circunda gutturi tuo. **Et cum ambulaueris gradiantē tecū:** cum dormieris et. **Ambula per viam.**

Ps. 135

Ps. 52

Modaliter

Ps. 118. **Ambula per viam.** i. fm legis pcepta vitę: qz mentę bonam sursum dirigunt: z rationem illuminant. Propter qđ sequit: **Ad splendore ei.** oculos cōuertēdo. i. cōtra lumē ei. Cū Ps. Lucerna pedib⁹ meis s̄bū tuū: z lumē semitis meis. **Del.** **Ambula p viā** bonę operatiōis. **Prouer. iij. c.** Sic ei⁹ vitę pulchre: et oēs se/ mite eius pacifice. **Ad splendore zc.** ut faciem ad deū ha/ beamus: non tergum. **Prouer. vij. c.** Dā/ datū lucerna est et lex lux: z via vitę increpa/ tio disciplinę. **Ne tradas zc.** Ne tradas eos vt legem per cui⁹ obseruātiā gloriofi erant et omni honore digni: oino obseruet: ne peozum incuriam et negligentā ad gen/ tes trāseant: sicut post modū contigit. **Act. xij. g.** Quia verbum dei repellitis et in/ dignos vos iudicatis eterne vitę: ecce con/ uertimur ad gentes.

B

Doraliter **Ps. 7.** **Ne des alteri gloriā zc.** gloriā inocētę z p̄turę. **Ps.** Gloriā meā in puluerem deducat. **Prouer. v. b.** Ne des alienis honorem tuū zc. **Eccl. x. a.** Si spiritus potestare habentis ascenderit sup te: locum tuū ne dimiseris. **Beati sumus israel.** Consolat eos per ea q̄ domi⁹ eis cōru/ lit. **Quia que deo placent manifesta sunt no/ bis.** Unde Roma. iij. a. Quid ergo amplius iudeo est: aut que vtilitas circūcisionis: Et responder ibidem. Vultū per omnē modū. **Ps. 147.** **Non fecit taliter omni nationi zc.** **Deut. iij. b.** Que em est alta gēs sic inclyta zc. **Animequior esto zc.** Secūda pars in qua inuitat ad patientiā in tolerādo ad/ uersa que eis a gentibus infligebant: dicens: **Animequior esto per patientiā: Populus dei memorabilis israel.** Dicit hoc ad consolatiōnē captiuozum ne desperent. **Genūdati estis gentibus.** i. ad tempus puniti. **Uñ sequit: Non in perditionē zc.** **Esa. l. a.** Ecce enim in iniquitatibus vestris venditi estis. **Et. lq. a.** Gratis vendit estis: nō in perditionem: Sicut dicit apostol⁹. **1. Corinth. v. b.** Iudicauit tradere huiusmodi hominem sathanę in interitum carnis. **Et sequit: Et spiritus saluus sit.** **Job. ij. b.** Verunta/ men animam illius serua. **Sed propter. q. d.** non sine causa puniti estis: sed propter quod in ira ad ira/ cundiam puocastis dominum. i. quia propter peccata vestra iram dei puocastis. **Ps.** In iram concitauerūt eum in iniquo: et in sculptilibus suis ad emulatiōnem eum pro/ uocauerūt. **Osee. xij. a.** Pereat samaria qm̄ ad amaritudi/ nem concitauit deū suum. **Traditio estis ad flagel/ landum aduersarijs.** **Ps.** Tradidit in captiuitatem vir/ turem eozum: et pulchritudinē eozum in manus inimici. **Roma. j. d.** Propterea tradidit illos de⁹ in passiones igno/ minię. **Et merito hec patimini: Exacerbastis enim**

Ps. 77.

Ps. 77.

eum qui fecit vos deum eternū. **Ps.** Ipsi aut exacerbastis eum qui fecit vos deum eternū: z humiliati sunt in iniquitatib⁹ suis. **q.** **Immolātes demonijs z nō deo.** Ecce vñ peccatū quod cōmiserunt. Sed quomō incederūt in tale pec/ catū: Ecce **Obliti em estis eum qui nutriuit vos.**

tristastis nutrice vestrā hieru/ salem. **Udit em iracundiam a deo venientē vobis: et dixit: Audite fines sion.** **Ad duxit enim mihi deus luctū magnū.** **Uidi em captiuitatem populi mei/ filioz meoz z filiarum quā supduxit illis eternus.** **Nutriui em illos cū iocūditate: dimisi autē illos cū fletu z luctu.** **Nemo gaudeat sup me viduam z desolatā: a multis derelicta sum propter peccata filiozū meoz: qz declinauerunt a lege dei.** **Justicias aut ipsi nescierūt nec ambulauerūt p vias mā/**

salem: z noluit. **Hierusalem** dicit ecclesia. **Esa. xlix. f.** Erūs reges nutricij tui: z reginę nutrices tue. **Et tristastis nutrice vestrā hierusalē.** i. synagogā: vel legem in qua edocti estis. **Udit enim.** i. ciuitas hierusalē per p̄betarum p̄nuntiatiōnē. **Gracūdiam a deo:** exponente vos p̄nis z tribulationibus: vel puniti p̄mittente: **Amentem vobis: vel nobis.** **Et dixit: Audite confines sion. q. d.** non solum ciuitas sion destruet: sed et cōfines z vicinę ciuitates. **Alta littera: Audite p̄fidos. i. supuenturas.** **3.** **Adduxit enim mihi deus luctum magnū.** Verba sunt ciuitatis hierusalē rememorantis ca/ ptiuitatē z destructionē populi sui: z condolentis super capti/ uitatem filiozū z filiarum eius. **Luctum.** **Thresh. j. a.** Plo/ rās plorauit in nocte: z lachrymę ei⁹ i marillis ei⁹. **Et dicit.** **1. a.** Quis dabit capiti me aquā: z oculis meis fontē lachry/ marū: **Uidi em captiuitatē populi mei filiozū meoz z filiarū quā supduxit illis eternus.** Dolor est diuisio cōtinuoꝝ. **1. Corinth. xij. d.** Et si quid parit vnum membrū: comparant oia membra. **Nutriui em illos cū iocūditate.** **Deut. xxxij. b.** Cōstituit eū super excelsum frā: vt comederet fructus agroꝝ. **Dimisi autē illos cū fletu z luctu/ animi et fletu corporis:** quia rīsus dolore mi/ scebit z extrema gaudij luctus occupat. **Prouer. xij. b.** **Dimisi zc.** De dimissione decem tribuum. **Regl. xvij. d.** duabus. **Regl. in fl.** **Nemo zc.** Cōsequēter postu/ lat ne vicinę ciuitates p̄gratulent de desolatiōe z destructio/ ne sua/ dicens: **Nemo gaudeat super me viduā z de/ solatā.** **Thresh. j. a.** Non est qui consolet eā ex omnib⁹ cha/ ris eius. **Nemo gaudeat zc.** **Prouer. xvij. a.** Qui in rus/ na alterius letat: nō erit impunitus. **Dich. vij. b.** Ne letetis inimica super mei: quia cecidi: confurgam. **Doc dicit hieru/ salem/ vel p̄pha in eius p̄sona.** **A multis derelicta sū.** **Doc dicit:** qz duab⁹ tribub⁹ ductis in captiuitatē a nabucar/ dan p̄ncipe militię nabuchodonosoz: de paupib⁹ terre reliq̄e vinitozes z agricolos: vt. **1. Regl. xxv. c.** **Propt pec/ cata filiozū meoz: qz declinauerūt a lege dei.** **Da/ ledicti q̄ declinat a mādaris tuis.** **Justicias aut ipsi nescierūt.** i. fecerunt ac si nescirent: vel scire vel addiscere no/ luerunt. **Nec ambulauerūt p vias mandatoꝝ dei. i. p̄cepta.** **Ps.** Nescierūt neq̄ intellexerūt: in tenebris ambulant. i. fecerunt

Ps. 105.

Ar. 105. f. 105.

C

Ps. 118.

Ps. 118.

missi erant de paradiso terrestri ad erumnas seculi. Sed eos dem rediit filius dei incarnatus cum iubilo et exultatione in paradysum celestem in die ascensionis. Unde Ps. Ascendit deus in iubilo: et dñs in voce tubę. a. Sic eisi zc. Alloquit ppbeta hierusalem: quasi sicut omnibus innotuit captiuitas vestra: etiam reductio vestra omnibus mani festabitur. Et hoc est:

Ps. 46. **Sicut enim viderunt vicinias sion .i. civitates circa iudeam positę. b. Captiuitate vestra a deo iuste facta: qñ non ab hoie: s a deo vob istra: p pccā vestra: c. Sic videbūt z i ce leritate. f. p septua ginta annos: tempore cyri regis psarū. j. Et dre. j. d. Salutem vestra in vlt a deo: quasi non ab homine. e. Que superue nient: id est desursum veniet e celo: vobis cum honore ma gno. Hoc qñtum ad temporalē siue corpo ralem liberationem.**

Al. tvertices

f

g. Et splendore eterno. Hoc qñtum ad spiritualem et eternam liberationē. **Hiere. xxxj. b.** Qui dispersit israel con gregabit eum z custodiet eum sicut pastor gregem suū: **Re dimet enim dominus iacob: et liberabit eum de manu poten tioris: et ventent et laudabunt in monte sion: z confluent ad bona domini. Vel g. Splendore. i. veritatis manifesta tione. Esa. lx. a. Ambulabunt gentes in lumine tuo: et reges in splendore ortus tui. f. Et honore: de hostis triplici su peratione. Ps. Gloria z honore coronasti eum domine. b.**

Ps. 8. **Filij zc.** Inuitat eos ad patientiā habendam in tolerādis aduersis. Et possunt esse verba hierusalē alloquentis iudeos captiuatos i babilōia: vlt baruch alloquitur iudeos relictos in hierusalem sub tributo. **Uñ dicit: Filij patienter susti nere iram. i. captiuitatem vel pgnam quālibet: i. Que superueniet vobis: id est desuper. Eccl. ij. a. Omne quod tibi applicitum fuerit accipe z in dolore sustine: z in humilitate tua patientiā habe: quonā in igne probat aurum z argen tum zc. k. Persecutus est enim te: perfecte insecutus: quasi omnino deleuit te: l. Inimicus tuus: chaldeus vlt diabolus. Ps. Persecutus est inimicus animā meā. m. Sed non impune: quia: n. Lito videbis perditionem ip sius: regis babilonis: vel demonū. Et hoc iusto dei iudicio. **Job. xl. d. Et videntibus cūctis pceptitabis. o. Et super ceruices ipsius ascendes: quasi vobis subijciuntur qui prius vos compresserūt. Esa. lx. c. Et veniet ad te currus filij eorum qui humiliauerūt te: z adorabunt vestigia pedum tuo rum. p. Delicati mei ambulauerūt vias asperas: id est grauitē sūt afflictī ab aduersarijs. Verba sūt ciuitatis hierusalem. Vel mystice sunt verba ecclesie militantis volē tis de captiuitate filiozum per peccatum. Sap. v. b. Ambu lauimus vias difficiles: Lassati sumus in via iniquitatis et perditionis. Eccl. xxj. b. Via peccantium complanata lapsi dibus. Proverb. xv. c. Iter pigrozum quasi sepes spina rum. q. Ducti sunt enim in captiuitatem babilonicam: vel de peccato in pctm. Osee. iij. a. Sanguis sanguinē teti git. r. Et grex direptus ab inimicis. Ps. Estimari sumus sicut oues occisionis. **Hiere. l. a. Grex pditus factus est populus meus. s. Animequiores estote filij z p clamate ad dominū ore z corde. Et sic inuitat eos ad pgnam******

Ps. 142.

Ps. 43.

nitentiā habendā: z ad orationem faciendam: que duo maxi me sunt necessaria in tribulatiōe. **t. Erat enim memoria vestra ad liberandū: v. Ab eo qui ducit vos domi no. f. qui modo pmittit vos abduci: quia iterum reducet vos a captiuitate. x. Sicut enim fuit sensus vester vt erra retis a deo: p peccatum sensualitatis ducit ad errorem. Gen. viij. d. Sensus enim et cogitatio humani cordis in malis pro na sunt ab adolescen tia sua. y. Decies tantū: qñ multo plus: z iterum conuer tentes requiretis eum: per pgnentiā. Argumentum est eui dens h q oportet mul to maiorem esse satis factionē q fuerit cul pa: z q maior erigitur labor i satisfaciēdo q fuerit delectatio i pec cando. Uñ dicit Me meri. xij. f. Filij ves tri vagi erūt in deser to annis quadragita: z portabunt iniquita tem vestra donec con sumant cadauera patrū in deserto: iuxta numerū qdraginta dierū quibus considerastis terrā. Annus pro die cōputabit: z quadraginta annis recipietis iniquitates vestras: et scietis vlti onem meā. Et dicit Glo. que incipit: Quasi pro die. Si em cuiq peccatorum annus ascribitur ad pgnam pro vniuz diei peccato: z fm rationem dierum quibus peccat: totidem an norum numerus in supplicijs consumitur: vereor ne forte no bis qui quotidie peccamus: nec forte ipsa secula aut etiam secula seculozum sufficere possint ad pgnas luendas. Sequi tur a. Qui enim induxit vobis mala: pgnę. f. capti uitatem. b. Ipse rursus adducet vobis sempiter nam iocūditatem: reductionis: vel vitę eterne. Ps. In leticia z exultatione adducetur in templum regis. Job. v. c. Percutit et manus eius sanabunt. Osee. vi. a. Percutiet et curabit nos. Deut. xxxij. f. Ego occidam z ego viuere faciā: percutiam z ego sanabo. j. Reg. ij. a. Dominus mortificat z viuificat. Luc. ij. e. Ecce positus ē hic in ruinā: z in resurrecti onē multozū in israel. c. Cum salute vestra. ij. Corin. ij. d. Alijs quidē sumus odor mortis in mortē: alijs aut odor vitę in vitam. d. Animequior esto hierusalē. Verba sunt ipsius baruch alloquentis z consolantis ipsam ciuitatem: vel iudeos in ciuitate relictos. **Mystice.** Verba sunt christi ad ecclesiam militantem. e. Exhortatur enim te qui te nominauit: id est nominabilem fecit. f. Nocentes peribunt qui te vexauerunt. q. d. qui prius te obsido ne vallauerunt et destruxerunt: fauebunt et concedent capti uis reditum: et etiam vt redifficent: vt patet. j. Esdre. j. g. Et qui gratulati sunt in tua ruina punientur: vt idumę z moabitę. Unde Ps. Demor esto domine filiozum edom in die hierusalem. Et etiam de tyzijs: qui propter hoc destructi sunt. Et non solum ciuitates vicinę letantes de tua destructione destruentur: sed et: h. Ciuitates quibus seruerunt filij tui punientur. f. ipsa babilonia: que funditus est euerfa. Unde subdit: i. Et etiam in illa que accepit: id est seruituti adduxit: k. Filios tuos prim tus in te genitos. l. Sicut enim gauisa est in tua rui na: babilon scz. m. Et letata est in casu tuo: sic cō tristabit in sua desolatione: per cyzum et darium: vt habetur Daniel. v. in fine. Unde Apoc. xvij. b. Quantum glorificauit se et in delictijs**

qui ducit vos. Sicut enim fuit sensus vester vt erraret a deo: decies tantū iterū con uertētes requiretis eū. Qui enim induxit vobis mala: ipse rursus adducet vobis sempiternam iocūditatem cum salute vestra. Animequior esto hierusalē: Exhortat enim te qui te nominauit. Nocentes pibunt qui te vexauerūt: s z qui gratulati sūt in tua ruina punient. Ciuitates quib seruerūt filij tui punientur: k et q accepit filios tuos. Si cut enim gauisa est in tua ruina: z letata est in casu tuo: sic cōtristabit in sua desolatiōe.

sumant cadauera patrū in deserto: iuxta numerū qdraginta dierū quibus considerastis terrā. Annus pro die cōputabit: z quadraginta annis recipietis iniquitates vestras: et scietis vlti onem meā. Et dicit Glo. que incipit: Quasi pro die. Si em cuiq peccatorum annus ascribitur ad pgnam pro vniuz diei peccato: z fm rationem dierum quibus peccat: totidem an norum numerus in supplicijs consumitur: vereor ne forte no bis qui quotidie peccamus: nec forte ipsa secula aut etiam secula seculozum sufficere possint ad pgnas luendas. Sequi tur a. Qui enim induxit vobis mala: pgnę. f. capti uitatem. b. Ipse rursus adducet vobis sempiter nam iocūditatem: reductionis: vel vitę eterne. Ps. In leticia z exultatione adducetur in templum regis. Job. v. c. Percutit et manus eius sanabunt. Osee. vi. a. Percutiet et curabit nos. Deut. xxxij. f. Ego occidam z ego viuere faciā: percutiam z ego sanabo. j. Reg. ij. a. Dominus mortificat z viuificat. Luc. ij. e. Ecce positus ē hic in ruinā: z in resurrecti onē multozū in israel. c. Cum salute vestra. ij. Corin. ij. d. Alijs quidē sumus odor mortis in mortē: alijs aut odor vitę in vitam. d. Animequior esto hierusalē. Verba sunt ipsius baruch alloquentis z consolantis ipsam ciuitatem: vel iudeos in ciuitate relictos. **Mystice.** Verba sunt christi ad ecclesiam militantem. e. Exhortatur enim te qui te nominauit: id est nominabilem fecit. f. Nocentes peribunt qui te vexauerunt. q. d. qui prius te obsido ne vallauerunt et destruxerunt: fauebunt et concedent capti uis reditum: et etiam vt redifficent: vt patet. j. Esdre. j. g. Et qui gratulati sunt in tua ruina punientur: vt idumę z moabitę. Unde Ps. Demor esto domine filiozum edom in die hierusalem. Et etiam de tyzijs: qui propter hoc destructi sunt. Et non solum ciuitates vicinę letantes de tua destructione destruentur: sed et: h. Ciuitates quibus seruerunt filij tui punientur. f. ipsa babilonia: que funditus est euerfa. Unde subdit: i. Et etiam in illa que accepit: id est seruituti adduxit: k. Filios tuos prim tus in te genitos. l. Sicut enim gauisa est in tua rui na: babilon scz. m. Et letata est in casu tuo: sic cō tristabit in sua desolatione: per cyzum et darium: vt habetur Daniel. v. in fine. Unde Apoc. xvij. b. Quantum glorificauit se et in delictijs

B

Ps. 44.

Dyffice

Ps. 136.

glorificavit se et in delictis suis: tantum date illi tormentum et luctum. **Eccl. xxxv. b.** Extolle aduersarium: et afflige inimicum. **Proverb. xxiij. c.** Cum ceciderit inimicus tuus ne gaudeas: et in ruina eius ne exultet cor tuum: ne forte videat dominus et displiceat ei. **a** **Et amputabit exultatio multitudinis eius:** quia in solitudine redacta est postmodum. **b** **Et gaudimonium eius:** s. euides leticia: quam sperat se habituros: **c** **Erit in luctum.**

Proverb. xxiij. b. **Ri-** sus dolore miscebit: et extrema gaudij luctus occupat. **d** **Ignis enim est.** Quasi vere de strue. **e** **Em. i. q. 2.** **d** **Ignis. i.** magna virtus que plerumque solet fieri p igne: **f** **Su-** perueniet ei: et hoc ex precepto domini. **g** **Ab eterno in lon-** gitudinis diebus: quia nunquam postea redificabit. **h** **Et ha-** bitabitur a demo-

a **Et amputabit exultatio mul-** titudinis eius: et gaudimonium eius erit in luctu. **b** **Ignis enim** supueniet ei ab eterno in longiturnis diebus: et habitabitur a demonijs in longitudine temporis. **c** **Capi. v.**

Q **ircuspice hierusalē** ad orientem: et vide iocunditatem a deo tibi venientem. **Ecce enim** veniunt

longitudine temporis. **Esai. xxxij. b.** Et erit terra eius in picem ardentem nocte et die: et non extinguet in sempiternum. **Eodē. d.** Et erit cubile draconum: et pascea struthionum etc. **Item Esai. xij. d.** Habitabunt ibi struthiones et pilosi etc. **Expo. Ca. v.** **p** **za in fine capituli** precedentis consolatus est baruch hierusalem super reditu filiorum: **M** **unc autem** vnde sint redituri ostendit. s. ab oriente et occidente: et ab aquilone et austro. **S** **ed ab oriente** principaliter: quia inde venit cyrus et darius: qui dedit eis licentiam redeundi. **U** **nde in prima** parte huius capituli hortatur hierusalē ad orientem aspicerem: quia inde venit ei iocunditas. i. cyrus qui destruet babylonē: et dabit iudicis licentiam redeundi: vnde ipsa iocundabit. **I** **n secunda** parte monet eam deponere signa tristitiae: et assumere habitum leticie et iocunditatis: ibi: **E** **xue te hierusalē.** **I** **n tertia** hortatur iterum hierusalē ad orientem circūspicere: vt videat filios suos pariter reuertentes. **N** **ō quidem** sicut ierunt in captiuitate. i. pedites et tristes: sed equites et letitates: ibi: **E** **xurge hierusalē.** **D** **icit ergo:** **k** **Circūspice hierusalē** ad orientem et vide iocunditatem: de reductione populi captiui. **i** **n** **deo tibi venientem:** quasi ab orientali plaga redibunt ad te: qui prius ducebant captiui. **M** **edia enim** et persis est versus orientem respectu hierusalē. **E** **t ideo dicit** qd ibi respiciat: quia inde veniet liberatio sua: a cyro. s. qui dedit licentiam redeundi. **U** **nde Esai. xlvj. d.** Vocans ab orientem auem. s. cyrum. **Zach. iij. d.** Ecce ego adducam seruum meum orientem. **Uel** **k** **Circūspice ad orientem.** i. christum ex quo est liberatio generis humani. **O** **rientem ex patre:** orientem ex matre. **D** **e utroq; dicitur** **Dich. v. a.** **E** **x te egredietur qui sit dominator in israel:** et egressus eius ab initio a diebus eternitatis. **Zach. vj. d.** Ecce vultus orientis nomen eius: et subter eum orientetur et edificabit templum domino: et ipse extruet templum dno etc. **M** **oraliter.** **k** **Circūspice hierusalē.** i. anima fidelis: **l** **Ad orientem.** i. ad tuam natiuitatem siue creationem: quia creata es ad imaginem et similitudinem dei: vnde iocunditatem debes habere. **I** **tem:** **k** **Circūspice.** i. ex omni parte aspice: **l** **Ad orientem.** i. ad christum nascentem: moientem: resurgentem: iudicantem. **P** **ropter** primū te humilia: ppter secundū: ama: ppter tertium: gaude: ppter quartū time. **D** **e primo dicit** **Esai. lx. b.** **P** **aruulus natus** est nobis. **D** **e secundo:** **Roma. v. b.** **C** **hristus p nobis mortuus** est. **D** **e tertio:** **Roma. vj. a.** **C** **hristus surrexit a mortuis per gloriam patris.** **D** **e quarto:** **Amos. iij. b.** **L** **eo rugiet:** quis non timebit? **n** **Ecce enim etc.** **V** **ene dico qd circūspicere de-**

bes ad orientem. **o** **Em. i. q. 2.** **n** **Ecce veniunt filij tui:** quasi cito vel in breui. **p** **s.** **V** **enite filij etc.** **p** **Quos dimisisti dispersos.** **D** **ispersio** eicit. **D** **see. x. a.** **D** **iuissum est cor eorum:** nunc interibunt. **U** **nitas et concordia** reducit. **q** **Uel** **niunt inq;** collecti ab oriente vsq; ad occidentem: quasi ab omnibus locis in quibus erant captiui ducti: veniunt inq; **r** **In verbo sancti:** id est fm qd pphetatum est p

verbum sanctū pphetarum / vel Esai: vel **l** **terem: vel aliorū. s** **Gaudentes in** quā veniunt: **l** **In** honore dei. i. ad honore dei: vt dei honorent i terra sua. **Zach. vij. b.** **E** **cce ego salua** bo populum meum de terra orientis: et de terra occasus solis: et adducam eos et habitabunt in medio hierusalem: et erunt mihi in populum. **U** **tere. xxxj. b.** **Q** **ui dispersit israel** congregabit eum: et custodiet eum sicut pastor gregem suum. **Esai. lx. a.** **L** **euā in circūitu** oculos tuos et vide: omnes isti congregati sunt: venerunt tibi. **E** **t. xlix. d.** **E** **cce isti** de longe veniunt: et ecce isti ab aquilone et mari: et isti de terra australi. **A** **po-** raliter. **A** **b oriente et austro** veniunt innocentes: ab aquilone et mari veniunt pgnitētes. **U** **el ab oriente** venient isti: qd natiuitatis sue cōsideratione humiliant. **A** **b occidente:** qui mortis recordatione terreni. **A** **b aquilone:** qui presentis miserie experientia mundum despiciunt. **A** **b austro:** qui future iocunditatis desiderio inardescunt. **E** **zech. xxxvj. c.** **A** **quatuor** veniunt spiritus et insuffla super interfectos istos: et reuiuiscant. **H** **ęc enim** quadruplex cōsideratio: multos reuiuiscere facit. **S** **equit:** **v** **Exue te hierusalē etc.** **A** **lloquit hierusalē** et ad gaudium inuitat: dicens: **E** **xue te hierusalē stola luctus.** **H** **oc dicit ipse hierusalē:** vel ecclesie: vel anime. **γ** **Et** **ver-** rationis tue: quā assumpsisti ad tui vexationem. **z** **Et** **indue te decore et honore.** i. ad honorem dei. **U** **el. i. stola** decoris et honoris. **c** **Qui a deo tibi est** sempiterna gloria. **Esai. liij. a.** **I** **nduere vestimentis glorie tue** hierusalem ciuitas sancti. **M** **ystice:** **v** **Exue te etc.** i. peccatis deponere ppter quod luges et vexaris. **z** **Et** **indue te decore et honore.** i. virtutibus. **U** **el:** **v** **Exue.** i. exues: **z** **stola luctus** et vexationis tue. i. miseria et mortalitate: **z** **Et** **indue te gloria et immortalitate.** **j.** **Corinth. xv. g.** **U** **el:** **a** **Decore et honore:** id est duplici stola. **D** **ō mystice** intelligit de martyribus: qui duplicem habent stolam. s. aureolam: que tñ martyribus: virginibus: et doctoribus debetur: et auream. **U** **el:** **a** **Decore** q̄tum ad stolam corporis. **b** **Et** **honore** q̄tum ad stolam anime. **Esai. lxj. a.** **E** **t dabis eis** coronam pro cinere: oleum gaudij pro luctu: pallium laudis p spiritu meritis. **J** **udith. x. a.** **A** **bstulit a se cilicium:** et exiit se vestimentis viduitatis sue: et induit se vestimentis iocunditatis. **d** **Circūdabit te deus** diploide iusticie. i. duplici veste: id est stola corporis et anime. **Zach. iij. b.** **E** **cce abi-** stulit a te iniquitatem tuā: et induit te muratorijs. **D** **iplois** quādoq; in bono sumit: pro duplici gaudio anime. s. et corporis: vt hic. **Esai. lxj. c.** **P** **ropter hoc** in terra sua duplicia possidebunt: leticia sempiterna erit eis etc. **Q** **uādoq; in malo.** s. p duplici p̄na corporis et anime. **p** **s.** **I** **nduantur sicut diploide** confusione sua. **e** **Et imponet** mirram capiti suo honoris eterni. **M** **itra** capitis est eterna leticia mentis. **I** **tem** mitra figuratur per picturam rotundam: que est circa caput cuiuslibet imaginis: cuius non est reperire terminum: sic nec in eterna beatitudine finem. **Zach. iij. b.** **P** **osuerunt** cindarim super caput iesu mundam: et induerunt eum vestibus.

verbum sanctū pphetarum / vel Esai: vel **l** **terem: vel aliorū. s** **Gaudentes in** quā veniunt: **l** **In** honore dei. i. ad honore dei: vt dei honorent i terra sua. **Zach. vij. b.** **E** **cce ego salua** bo populum meum de terra orientis: et de terra occasus solis: et adducam eos et habitabunt in medio hierusalem: et erunt mihi in populum. **U** **tere. xxxj. b.** **Q** **ui dispersit israel** congregabit eum: et custodiet eum sicut pastor gregem suum. **Esai. lx. a.** **L** **euā in circūitu** oculos tuos et vide: omnes isti congregati sunt: venerunt tibi. **E** **t. xlix. d.** **E** **cce isti** de longe veniunt: et ecce isti ab aquilone et mari: et isti de terra australi. **A** **po-** raliter. **A** **b oriente et austro** veniunt innocentes: ab aquilone et mari veniunt pgnitētes. **U** **el ab oriente** venient isti: qd natiuitatis sue cōsideratione humiliant. **A** **b occidente:** qui mortis recordatione terreni. **A** **b aquilone:** qui presentis miserie experientia mundum despiciunt. **A** **b austro:** qui future iocunditatis desiderio inardescunt. **E** **zech. xxxvj. c.** **A** **quatuor** veniunt spiritus et insuffla super interfectos istos: et reuiuiscant. **H** **ęc enim** quadruplex cōsideratio: multos reuiuiscere facit. **S** **equit:** **v** **Exue te hierusalē etc.** **A** **lloquit hierusalē** et ad gaudium inuitat: dicens: **E** **xue te hierusalē stola luctus.** **H** **oc dicit ipse hierusalē:** vel ecclesie: vel anime. **γ** **Et** **ver-** rationis tue: quā assumpsisti ad tui vexationem. **z** **Et** **indue te decore et honore.** i. ad honorem dei. **U** **el. i. stola** decoris et honoris. **c** **Qui a deo tibi est** sempiterna gloria. **Esai. liij. a.** **I** **nduere vestimentis glorie tue** hierusalem ciuitas sancti. **M** **ystice:** **v** **Exue te etc.** i. peccatis deponere ppter quod luges et vexaris. **z** **Et** **indue te decore et honore.** i. virtutibus. **U** **el:** **v** **Exue.** i. exues: **z** **stola luctus** et vexationis tue. i. miseria et mortalitate: **z** **Et** **indue te gloria et immortalitate.** **j.** **Corinth. xv. g.** **U** **el:** **a** **Decore et honore:** id est duplici stola. **D** **ō mystice** intelligit de martyribus: qui duplicem habent stolam. s. aureolam: que tñ martyribus: virginibus: et doctoribus debetur: et auream. **U** **el:** **a** **Decore** q̄tum ad stolam corporis. **b** **Et** **honore** q̄tum ad stolam anime. **Esai. lxj. a.** **E** **t dabis eis** coronam pro cinere: oleum gaudij pro luctu: pallium laudis p spiritu meritis. **J** **udith. x. a.** **A** **bstulit a se cilicium:** et exiit se vestimentis viduitatis sue: et induit se vestimentis iocunditatis. **d** **Circūdabit te deus** diploide iusticie. i. duplici veste: id est stola corporis et anime. **Zach. iij. b.** **E** **cce abi-** stulit a te iniquitatem tuā: et induit te muratorijs. **D** **iplois** quādoq; in bono sumit: pro duplici gaudio anime. s. et corporis: vt hic. **Esai. lxj. c.** **P** **ropter hoc** in terra sua duplicia possidebunt: leticia sempiterna erit eis etc. **Q** **uādoq; in malo.** s. p duplici p̄na corporis et anime. **p** **s.** **I** **nduantur sicut diploide** confusione sua. **e** **Et imponet** mirram capiti suo honoris eterni. **M** **itra** capitis est eterna leticia mentis. **I** **tem** mitra figuratur per picturam rotundam: que est circa caput cuiuslibet imaginis: cuius non est reperire terminum: sic nec in eterna beatitudine finem. **Zach. iij. b.** **P** **osuerunt** cindarim super caput iesu mundam: et induerunt eum vestibus.

Ps. 35.

Al. sancto

Doralit

Dystice

Ps. 108.

L. mltitudine

A

C

Dystice

Doraliter

Sec. 1. d.

AA 5 Deus entis

Deo cum re. Et merito debes predicta facere. b. Eni. i. q. Deo ostendet splendorem suum in te qui sub celo est. Nominabit enim tibi nomen tuum a deo in sempiternum: pax iusticie et honor pietatis. Istud non videtur mihi exponi ad litteram: sicut nec illud Esa. lx. a. Surge illuminare hierusalem quia venit lumen tuum: et gloria domini super te orta est. Et. j. Et ambulabunt gentes in lumine tuo: et reges in splendore ortus tui. Hoc enim exponunt iudei de hierusalem aurea quam se adhuc credunt habituros. Abyssice potest hoc dici anime fidelis.

B et gloria domini super te orta est. Et. j. Et ambulabunt gentes in lumine tuo: et reges in splendore ortus tui. Hoc enim exponunt iudei de hierusalem aurea quam se adhuc credunt habituros. Abyssice potest hoc dici anime fidelis.

C Deo enim ostendet splendorem suum in te: id est conferat gratiam per quam illuminaberis a tenebris ignorantie et erroris: et bene conuersaberis. Ps. Si gnatum est super nos lumen vultus tui domine. Qui sub celo est: in presenti vita: quasi in futuro dabit eternam gloriam. Unde subdit: Nominabit enim tibi nomen tuum etc. Item possunt esse verba prophetę ad ecclesiam. a. Deo enim ostendet splendorem suum in te. i. filium incarnari faciet: qui dicit splendor patris: Heb. j. b. Nominabit enim tibi nomen tuum a deo in sempiternum. i. bona fama tua. Cant. j. a. Oleum effusum nomen tuum. Eccl. xlix. a. Memoria ioseph in compositione odoris. Et quod est illud nomen: e. Pax iusticie. i. pax proueniens ex iusticia. Esa. xxxij. d. Et erit opus iusticie pax: et cultus iusticie silentium: et securitas usque in sempiternum. Et honor pietatis. i. honor pro pietate: quando dicit: Esuriui et dedistis mihi manducare. Prouerb. x. b. Memoria iusti cum laudibus. Ps. In memoria eterna erit iustus ab auditione mala non timebit. Esa. lvi. b. Dabo eis in domo mea et in muris meis locum: et nomen melius a filiis et filiabus: et nomen sempiternum dabo eis quod non peribit. Apoc. ij. e. Vincenti dabo manna absconditum: et dabo illi calculum candidum: et in calculo nomen nouum scriptum: quod nemo scit nisi qui accipit. Tria autem ponit. Pacem: quo ad proximum: Roma. xij. d. Ad omnes hoies pacem habentes. Barci. ix. g. Pacem habete in uisceribus. Iusticiam: quo ad seipsum. Esa. xxvi. d. Iusticia non fecim in terra. i. in carne: ideo non ceciderunt habitatores eius. i. mortales carnales. Honor pietatis: quo ad deum. Titum. ij. d. Sobrite et iustite et pie uiuamus in hoc seculo. g. Exurge hierusalem etc. Moras hierusalem que diu depressa fuit in terra captiuitatis: surgere et stare: circumspecte respicere eosdem cum gaudio remeantes: quod reuera fuit post septuaginta annos. Tel mystice exponat: g. Exurge hierusalem a vitijs. Esa. li. a. Consurge consurge: induere fortitudine tua sion. Eph. v. d. Surge qui dormis: et exurge a mortuis et illuminabit te christus. b. Et sta in excelso in bono adepto. i. Et circumspecte ad orientem. i. christum. Circumspecte preterita: ut doleas: ad futura: ut caueas: ad presentia: ut ingemiscas. Beatus Hieronimus. Uide homo vni ventis: et rubescet: vbi sis: et ingemiscet: quod vadis et tremisce. Item circumspecte ad dexteram: ut vitas mala et bona desideres: ad sinistram: ut fugias et timeas penam. Ad orientem suum circumspecte: sicut iob: cum diceret: Putredini dixi: patrem meum etc. Sequitur: k. Et vide collectos filios tuos ab oriente sole. i. ab ortu solis: usque ad occidentem. Filios dico collectos vel reductos. In verbo sancti: id est in verbo prophetico: quod est verbum sancti. i. hieronimi vel christi. Ps. A solis ortu usque ad occasum: laudabile nomen

D Deo enim ostendet splendorem suum in te: id est conferat gratiam per quam illuminaberis a tenebris ignorantie et erroris: et bene conuersaberis. Ps. Si gnatum est super nos lumen vultus tui domine. Qui sub celo est: in presenti vita: quasi in futuro dabit eternam gloriam. Unde subdit: Nominabit enim tibi nomen tuum etc. Item possunt esse verba prophetę ad ecclesiam. a. Deo enim ostendet splendorem suum in te. i. filium incarnari faciet: qui dicit splendor patris: Heb. j. b. Nominabit enim tibi nomen tuum a deo in sempiternum. i. bona fama tua. Cant. j. a. Oleum effusum nomen tuum. Eccl. xlix. a. Memoria ioseph in compositione odoris. Et quod est illud nomen: e. Pax iusticie. i. pax proueniens ex iusticia. Esa. xxxij. d. Et erit opus iusticie pax: et cultus iusticie silentium: et securitas usque in sempiternum. Et honor pietatis. i. honor pro pietate: quando dicit: Esuriui et dedistis mihi manducare. Prouerb. x. b. Memoria iusti cum laudibus. Ps. In memoria eterna erit iustus ab auditione mala non timebit. Esa. lvi. b. Dabo eis in domo mea et in muris meis locum: et nomen melius a filiis et filiabus: et nomen sempiternum dabo eis quod non peribit. Apoc. ij. e. Vincenti dabo manna absconditum: et dabo illi calculum candidum: et in calculo nomen nouum scriptum: quod nemo scit nisi qui accipit. Tria autem ponit. Pacem: quo ad proximum: Roma. xij. d. Ad omnes hoies pacem habentes. Barci. ix. g. Pacem habete in uisceribus. Iusticiam: quo ad seipsum. Esa. xxvi. d. Iusticia non fecim in terra. i. in carne: ideo non ceciderunt habitatores eius. i. mortales carnales. Honor pietatis: quo ad deum. Titum. ij. d. Sobrite et iustite et pie uiuamus in hoc seculo. g. Exurge hierusalem etc. Moras hierusalem que diu depressa fuit in terra captiuitatis: surgere et stare: circumspecte respicere eosdem cum gaudio remeantes: quod reuera fuit post septuaginta annos. Tel mystice exponat: g. Exurge hierusalem a vitijs. Esa. li. a. Consurge consurge: induere fortitudine tua sion. Eph. v. d. Surge qui dormis: et exurge a mortuis et illuminabit te christus. b. Et sta in excelso in bono adepto. i. Et circumspecte ad orientem. i. christum. Circumspecte preterita: ut doleas: ad futura: ut caueas: ad presentia: ut ingemiscas. Beatus Hieronimus. Uide homo vni ventis: et rubescet: vbi sis: et ingemiscet: quod vadis et tremisce. Item circumspecte ad dexteram: ut vitas mala et bona desideres: ad sinistram: ut fugias et timeas penam. Ad orientem suum circumspecte: sicut iob: cum diceret: Putredini dixi: patrem meum etc. Sequitur: k. Et vide collectos filios tuos ab oriente sole. i. ab ortu solis: usque ad occidentem. Filios dico collectos vel reductos. In verbo sancti: id est in verbo prophetico: quod est verbum sancti. i. hieronimi vel christi. Ps. A solis ortu usque ad occasum: laudabile nomen

D Deo enim ostendet splendorem suum in te: id est conferat gratiam per quam illuminaberis a tenebris ignorantie et erroris: et bene conuersaberis. Ps. Si gnatum est super nos lumen vultus tui domine. Qui sub celo est: in presenti vita: quasi in futuro dabit eternam gloriam. Unde subdit: Nominabit enim tibi nomen tuum etc. Item possunt esse verba prophetę ad ecclesiam. a. Deo enim ostendet splendorem suum in te. i. filium incarnari faciet: qui dicit splendor patris: Heb. j. b. Nominabit enim tibi nomen tuum a deo in sempiternum. i. bona fama tua. Cant. j. a. Oleum effusum nomen tuum. Eccl. xlix. a. Memoria ioseph in compositione odoris. Et quod est illud nomen: e. Pax iusticie. i. pax proueniens ex iusticia. Esa. xxxij. d. Et erit opus iusticie pax: et cultus iusticie silentium: et securitas usque in sempiternum. Et honor pietatis. i. honor pro pietate: quando dicit: Esuriui et dedistis mihi manducare. Prouerb. x. b. Memoria iusti cum laudibus. Ps. In memoria eterna erit iustus ab auditione mala non timebit. Esa. lvi. b. Dabo eis in domo mea et in muris meis locum: et nomen melius a filiis et filiabus: et nomen sempiternum dabo eis quod non peribit. Apoc. ij. e. Vincenti dabo manna absconditum: et dabo illi calculum candidum: et in calculo nomen nouum scriptum: quod nemo scit nisi qui accipit. Tria autem ponit. Pacem: quo ad proximum: Roma. xij. d. Ad omnes hoies pacem habentes. Barci. ix. g. Pacem habete in uisceribus. Iusticiam: quo ad seipsum. Esa. xxvi. d. Iusticia non fecim in terra. i. in carne: ideo non ceciderunt habitatores eius. i. mortales carnales. Honor pietatis: quo ad deum. Titum. ij. d. Sobrite et iustite et pie uiuamus in hoc seculo. g. Exurge hierusalem etc. Moras hierusalem que diu depressa fuit in terra captiuitatis: surgere et stare: circumspecte respicere eosdem cum gaudio remeantes: quod reuera fuit post septuaginta annos. Tel mystice exponat: g. Exurge hierusalem a vitijs. Esa. li. a. Consurge consurge: induere fortitudine tua sion. Eph. v. d. Surge qui dormis: et exurge a mortuis et illuminabit te christus. b. Et sta in excelso in bono adepto. i. Et circumspecte ad orientem. i. christum. Circumspecte preterita: ut doleas: ad futura: ut caueas: ad presentia: ut ingemiscas. Beatus Hieronimus. Uide homo vni ventis: et rubescet: vbi sis: et ingemiscet: quod vadis et tremisce. Item circumspecte ad dexteram: ut vitas mala et bona desideres: ad sinistram: ut fugias et timeas penam. Ad orientem suum circumspecte: sicut iob: cum diceret: Putredini dixi: patrem meum etc. Sequitur: k. Et vide collectos filios tuos ab oriente sole. i. ab ortu solis: usque ad occidentem. Filios dico collectos vel reductos. In verbo sancti: id est in verbo prophetico: quod est verbum sancti. i. hieronimi vel christi. Ps. A solis ortu usque ad occasum: laudabile nomen

D Deo enim ostendet splendorem suum in te: id est conferat gratiam per quam illuminaberis a tenebris ignorantie et erroris: et bene conuersaberis. Ps. Si gnatum est super nos lumen vultus tui domine. Qui sub celo est: in presenti vita: quasi in futuro dabit eternam gloriam. Unde subdit: Nominabit enim tibi nomen tuum etc. Item possunt esse verba prophetę ad ecclesiam. a. Deo enim ostendet splendorem suum in te. i. filium incarnari faciet: qui dicit splendor patris: Heb. j. b. Nominabit enim tibi nomen tuum a deo in sempiternum. i. bona fama tua. Cant. j. a. Oleum effusum nomen tuum. Eccl. xlix. a. Memoria ioseph in compositione odoris. Et quod est illud nomen: e. Pax iusticie. i. pax proueniens ex iusticia. Esa. xxxij. d. Et erit opus iusticie pax: et cultus iusticie silentium: et securitas usque in sempiternum. Et honor pietatis. i. honor pro pietate: quando dicit: Esuriui et dedistis mihi manducare. Prouerb. x. b. Memoria iusti cum laudibus. Ps. In memoria eterna erit iustus ab auditione mala non timebit. Esa. lvi. b. Dabo eis in domo mea et in muris meis locum: et nomen melius a filiis et filiabus: et nomen sempiternum dabo eis quod non peribit. Apoc. ij. e. Vincenti dabo manna absconditum: et dabo illi calculum candidum: et in calculo nomen nouum scriptum: quod nemo scit nisi qui accipit. Tria autem ponit. Pacem: quo ad proximum: Roma. xij. d. Ad omnes hoies pacem habentes. Barci. ix. g. Pacem habete in uisceribus. Iusticiam: quo ad seipsum. Esa. xxvi. d. Iusticia non fecim in terra. i. in carne: ideo non ceciderunt habitatores eius. i. mortales carnales. Honor pietatis: quo ad deum. Titum. ij. d. Sobrite et iustite et pie uiuamus in hoc seculo. g. Exurge hierusalem etc. Moras hierusalem que diu depressa fuit in terra captiuitatis: surgere et stare: circumspecte respicere eosdem cum gaudio remeantes: quod reuera fuit post septuaginta annos. Tel mystice exponat: g. Exurge hierusalem a vitijs. Esa. li. a. Consurge consurge: induere fortitudine tua sion. Eph. v. d. Surge qui dormis: et exurge a mortuis et illuminabit te christus. b. Et sta in excelso in bono adepto. i. Et circumspecte ad orientem. i. christum. Circumspecte preterita: ut doleas: ad futura: ut caueas: ad presentia: ut ingemiscas. Beatus Hieronimus. Uide homo vni ventis: et rubescet: vbi sis: et ingemiscet: quod vadis et tremisce. Item circumspecte ad dexteram: ut vitas mala et bona desideres: ad sinistram: ut fugias et timeas penam. Ad orientem suum circumspecte: sicut iob: cum diceret: Putredini dixi: patrem meum etc. Sequitur: k. Et vide collectos filios tuos ab oriente sole. i. ab ortu solis: usque ad occidentem. Filios dico collectos vel reductos. In verbo sancti: id est in verbo prophetico: quod est verbum sancti. i. hieronimi vel christi. Ps. A solis ortu usque ad occasum: laudabile nomen

Ps. 112. A solis ortu usque ad occasum: laudabile nomen

domini. Malach. j. c. Ab ortu solis usque ad occasum magni nomen meum in gentibus etc. m. Audentes dei memoria. i. in hoc quod deus est eorum memor: aut a captiuitate liberent. n. Exierunt enim etc. Et vere debes gaudere cum ipsis. o. Eni. i. q. n. Exierunt abs te pedibus ducti ab inimicis. i. pedes sunt et humiles in eorum abduccionem: sed nobiles et gloriosi in equis et curribus ad te reuertent. Unde subiungit: p. Adducet autem illos dominus ad te portatos in honorem sicut filios regni. Esa. lxxv. f. Et adducent omnes fratres vestros de cunctis gentibus domum domino in equis et in quadrigis et in lecticis et in mulis et in carrucis. q. Constituit enim etc. Et vere gloriosi et honorabiles in reditu suo. r. Eni. i. q. Constituit deus humiliare omnem montem excelsum. i. superbum. Esa. ij. c. Dies domini exercituum super omnem superbum et excelsum. Job. xl. b. Disperge superbos in furore tuo. s. Et rupes perennes: id est diuites qui se reputant diu victuros: et suas diuitias semper duraturas: non attendentes illud Iaco. v. a. Diuites vestre putrefactę sunt. t. Et conuales replere i equalitate terre: ut ambulet israel diligenter. i. sine offensa de virtute in virtute. Et hoc v. In honorem dei. i. Corinth. x. g. Siue ergo manducatis siue bibitis: vel aliud quid facitis: omnia in gloriam dei facite. Forte ad litteram: montes inclinati sunt: ut via pateret: sicut dicit Numeri. xxj. d. Scopuli torrentium inclinati sunt ut requiescerent in arnon: et recumberet in sinibus moabitari. Ps. Montes exultauerunt ut ardetes et colles sicut agni ouis. Esa. xl. a. Omnis vallis exaltabit: et omnis mons et collis humiliabit. Moraliter intelligit ut humiliet superbis: ad quem intellectum duas ultimas auctoritates supra dictas adduximus. r. Obumbrauerunt autem etc. Habuisti de remedio contra asperitatem vite: Nunc ponit remedium contra estum et intemperiem aeris. Unde Esa. liij. b. Erit in umbraculo diei ab estu. Dicit g. Obumbrauerunt. i. humiliabunt: ut umbrę contra solis estum nobis conferant. y. Silue et omne lignum suauitatis israel mandato. i. de mandato: vel propter mandatum dei. Silua est congregatio arborum infructuosarum: Hęc est congregatio malorum. Lignum est arbor a terra preclsa: Unde omne lignum suauitatis est congregatio iustorum. Utrique obumbrat israel contra estum vitiorum: illi maledicendo humiliant ne extollat in presumptionem: isti consolando sustentant ne cadat in desperationem. 3. Mandato dei. De bonis planis est: quia illis precepit ut consolando obumbrant israel. Unde Esa. xl. a. Consolamini consolamini sacerdotes populi domini. Alia littera est de malis. ij. Regl. xvj. c. dixit davi: Dimittite eum ut maledicat iuxta preceptum domini. a. Adducet enim deus a captiuitate babilonica in hierusalem: b. Israel cum iocunditate. i. cum prosperitate: et metis serenitate: et conscientie tranquillitate. c. In lumine maiestatis sue: quasi non solum in hierusalem reducet: sed gratiam suam quia interius illuminabunt: gratis conferet. Unde subdit: d. Cum misericordia et iusticia que est ex ipso: permittente et approbante. Misericordia fuit in reductione a captiuitate: iusticia in punitione inimicorum suorum. Prouerb. liij. a. Misericordia et veritas non te deferant. Ps. Antuerseque boni misericordia et veritas.

I honorem sicut filios regni. Constituit enim deus humiliare omnem montem excelsum et rupes penes et conuales replere i equalitate terre: ut ambulet israel diligenter in honorem dei. Obumbrauerunt autem silue et omne lignum suauitatis israel mandato dei. Adducet enim deus israel cum iocunditate in lumine maiestatis sue: cum misericordia et iusticia que est ex ipso.

I honorem sicut filios regni. Constituit enim deus humiliare omnem montem excelsum et rupes penes et conuales replere i equalitate terre: ut ambulet israel diligenter in honorem dei. Obumbrauerunt autem silue et omne lignum suauitatis israel mandato dei. Adducet enim deus israel cum iocunditate in lumine maiestatis sue: cum misericordia et iusticia que est ex ipso.

B

Ps. 113.

Ps. 114.

Incipit exemplum

Incipit exemplū rē. **Expo. Ca. VI.** dens epistola fuit baruch vt auctoris: hęc autē fuit hieremię vt auctoris: baruch vero fuit vt scriptoris.

Hieremias siquidē timens ne iudei captiui in babilonia idola adorarent: scripsit eis hęc epistolā ostēdens nō esse veros deos quos babilonię venerant. Dicit autē quidā hanc epistolam scriptā z missam a hieremia baruch notario suo tū existente in babilonia cū trāsmigratis: z nō missam fuisse ad oēs captiuos: qui trāsmisit eā z explanauit: et ob hoc appellatam epistolā baruch. Sed q̄ hoc dicitur non vident legisse. xliij. ca. Hieremię: vbi exp̄sse dicit q̄ mortuo godolia baruch cum hieremia ingressus ē in egyptū. Ubi cōstat hieremiā a iudeis lapidatū: et iudeos illos postea a nabuchodonosor in babilonia captiuatos: cū q̄b̄ cred̄it baruch fuisse adduct̄ i babilonia: z tūc p̄mo. S; ahi captiuitatē iudeorū scripsit hieremias aliā epistolā trāsmigratōi: i q̄ ostēdit eis q̄ post septuaginta annos essent ad terrā ppriam reuersuri: vt legit̄ i iere. xxiij. c. Ideo videt̄ q̄ hanc epistolam misit hieremias de hierusalē: non solū trāsmigratōi sed toti captiuitati iam factę: q̄ videt̄ velle progmiū hui⁹ epistolę: vbi dicit q̄ hieremias misit eam ad captiuos. Diuidit̄ ergo istud capitulū in quattuor partes. In prima ponit progmiū: in quo ostendit̄ quis misit epistolā: z quibus: z vbi: z ad quid. Hieremias siquidem misit: z iudeis captiuos misit: z in babiloniā misit: z ad iudeorum instructionē z exhortationē misit. In secūda parte ostendit̄ iudei ppter peccata ppria captiuati: ostendit̄ et temp̄ captiuitatis: vbi: p̄pter peccata q̄ peccastis. In tertia admonet̄ iudei ne idola venerent: vel timeant: vel adorant: vbi: Nūc autē videbitis. In quarta z vltima ponit vituperatio z detestatio idolorū: vilitas z impotentia z indignatio eorum: ppter q̄d apparet ipsos non esse deos: nec aliquid adorandos: vbi: Nam lingua isroꝝ polita rē. Dicit ergo baruch qui progmiū posuit: a **I**ncipit exemplū epistolę eiusdē quā misit hieremias ad abductos captiuos in babiloniā: explanans eā: misit vbiq; concaptiuis suis dispersis per totā babiloniā. Unde patet q̄ epistola ista z hieremię est z baruch. Sed hieremię primo: baruch secūdo. Hieremię vt auctoris: baruch vt scriptoris et explanatoris. Ad abductos inq; b **A** rege babilonię. Vbi inq; c **U**t annūciaret illis. i. captiuis. d **S**cđm q̄d hęcptum est illi hieremię: e **A** deo inspirante. f **P**ropter peccata que peccastis. hęc geminatio notat hic exaggerationē delicti. Simile i iere. i. c. Peccatū peccauit hierusalē. Osee. iij. a. Sanguis sanguinē tertigit. Quādoq; autē confirmatōnē. Joh. xij. d. Amen amen dico vobis. g **A**n te deū: quasi palam peccastis: q̄d graue est valde: quia qui in apto: z se z primū cui malū p̄bet exemplū interficit. De hoc conquerit̄ Esa. iij. b. Peccatū suū q̄si sordoma p̄dicauerūt. Propter hoc inq; h **A**bducemī in babiloniā captiuī a nabuchodonosor rege babilonię. Mōne iam abducti erāt: Rūsiō. Forte scripsit eis dū erāt in via. Al̄ expone. i. abducti estis. Sic etiā oīs q̄ peccat abducet̄ a diabolo in eternā cōfusione: nisi penituerit. i **I**ngressi itaq; in babilonē eritis ibi annis plurimis: quia p̄ septuaginta annos: sicut p̄dixit i iere. xxiij. c. k **E**t temporib; longis vsq; ad generatiōes septē

a

Incipit exē. **Ca. VI.** plū ep̄lę eiusdē quam misit hieremias ad abductos captiuos i babiloniā a rege babilonię: vt annūciaret illis fm quōd hęcptū ē illi a deo. **P**ropter peccata que peccastis ante deū abducemī in babiloniā captiuī a nabuchodonosor rege babilonię. **I**ngressi itaq; in babilonē eritis ibi annis plurimis z temporib; longis vsq; ad generatiōes septē: post hoc autē educā vos inde cū pace. **N**ūc autē videbitis in

decades. **I**tere. xxiij. c. **C**ū egerint impleri in babilone septuaginta anni: visitabo vos z suscitabo sup vos verbū meū bonū: vt reducā vos ad locum istū. **V**idēt̄ p̄ hoc q̄d hic dicit q̄ hieremias misit hęc ep̄lam trāsmigratōi nō captiuitati: Sed siue trāsmigratōi miserit: vlt̄ captiuitati: veritas nō mutatur. **I** Post hoc autē. i. post septuaginta annos completos. **M** Educam vos inde cū pace: rēpo: re. i. cyri. i. **E**sdre. i. per corobabel filiū salthiel z iesū filiū iosedech sacerdotē magnū. **P**er septuaginta annos: significat̄ tempus vite p̄sentis: i quo pegrinamur a domio: sed postea si patienter pegrinationē z captiuitatē nostrā tulerim; p̄ obseruantia decalogi: sicut septem virtutibus: ad patriam cum gaudio reuertemur. **N**ūc autē. i. ince- rim durante ista captiuitate. **V**idebitis i babilonia deos aureos: idola aurea. **D**ystice: i mūdo platos. **E**ro. xxiij. d. **D**is nō detrahes. **P** **E**t argenteos z lapideos z ligneos. i. diuites et imsericordes. **I**n hūeris portari. **I**ere. x. a. **P**ortata tollent: q̄ incedere nō valent. **O**stentates metū gentib; . i. vt eos adorent homines. i. vident̄ ostēdere. **V**el. i. sic se habēt ac si ostēderēt. **I**ta em̄ sūt effigiata: vlt̄ p̄ arma q̄ tenēt i manib; : vt dicit̄. i. **I**re **O**stentates metū gentib; . **E**zech. xxxij. a. **D**e pastorib; istis. **L**ac comedebatis z lanis opiebami: z q̄d crassū erat occidebat: gregē aut̄ meū nō pascēbatis: sed cū austeritate impabatis eis z cū potētia. **V** **E**t metus vos capiat. i. in peccatū inducat. **I**n ipsis idolis. **V** **U**isa itaq; turba babiloniorū: **3** **D**e retro respectu idoli: a **E**t ab ante: idola vana adorante. **b** **A**dorantes: vos iudei ipsum domini verū: **c** **D**icite in cordib; vestris: in secreto cōscientiarū. **D**atth. vi. a. **I**ntra in cubiculū tuū: z clauso ostio ora patrem tuū in abscondito rē. **d** **T**e oportet adorari dñe: suple q̄ dixisti: **e** **A**ngel; me; rē. **V**el merito hoc debetis facere: quia **A**ngel; me; vobiscū ē. **E**ro. xxxij. a. **V**istā p̄cursorē tui angelū. **f** **I**psē autē. i. p̄sed; **g** **E**xquirā aias vras. i. vistā vestrā ab his q̄ puniūt vos: vel a vobis ipsis. **E**t sunt verba dñi cōsolātis populū suū captiuū. **Ben. ix. a.** **S**anguinē vestrū requirā de manu bestiarū. **Uel** **E**xquirā rē. i. de de captiuitate educā. **h** **N**ā lingua rē. **M**e q̄ siles efficiamī factis vestris: **N**ā lingua ipsoꝝ polita a fabro. i. artifice. **E**st autē faber ferrari; z faber lignarius. **E**t nota q̄ littera cōmunis est: **h** **L**ingua ipsoꝝ polita a fabro: et tunc supletur: est. q. d. linguam habēt idola: sed nō possūt loqui: sicut habēt oculos: z nō vidēt: aures: z nō audiūt. **A**liqui habent: **L**igna ipsoꝝ. i. ligna ex quib; sūt: sunt: polita a fabro: vt luceāt z pulchra appareant. **I**ere. x. b. **O**pus artificū vniuersa. **i** **I**psa etiam idola: inaurata z inargētata falsa sunt: quasi non sunt illud cui; rei similitudinē p̄tendunt. **A**liud p̄tendūt: aliud sūt: nō habent velle nec posse: z habere vident. **k** **E**t nō possunt loqui. **P**er hoc patet q̄ ista vera est: **L**ingua eorū polita. **a** **D**ystice: autē p̄ idola designatur dogmata hereticorū: que ipsi z decorāt z polūt venustate verborū. **E**t ipsi

Post hoc autē. i. post septuaginta annos completos. Educam vos inde cū pace: rēpo: re. i. cyri. i. Esdre. i. per corobabel filiū salthiel z iesū filiū iosedech sacerdotē magnū. Per septuaginta annos: significat̄ tempus vite p̄sentis: i quo pegrinamur a domio: sed postea si patienter pegrinationē z captiuitatē nostrā tulerim; p̄ obseruantia decalogi: sicut septem virtutibus: ad patriam cum gaudio reuertemur. Nūc autē. i. ince- rim durante ista captiuitate. Videbitis i babilonia deos aureos: idola aurea. Dystice: i mūdo platos. Ero. xxiij. d. Dis nō detrahes. Et argenteos z lapideos z ligneos. i. diuites et imsericordes. In hūeris portari. Iere. x. a. Portata tollent: q̄ incedere nō valent. Ostentates metū gentib; . i. vt eos adorent homines. i. vident̄ ostēdere. Vel. i. sic se habēt ac si ostēderēt. Ita em̄ sūt effigiata: vlt̄ p̄ arma q̄ tenēt i manib; : vt dicit̄. i. Ire Ostentates metū gentib; . Ezech. xxxij. a. De pastorib; istis. Lac comedebatis z lanis opiebami: z q̄d crassū erat occidebat: gregē aut̄ meū nō pascēbatis: sed cū austeritate impabatis eis z cū potētia. V Et metus vos capiat. i. in peccatū inducat. In ipsis idolis. V Uisa itaq; turba babiloniorū: 3 De retro respectu idoli: a Et ab ante: idola vana adorante. b Adorantes: vos iudei ipsum domini verū: c Dicite in cordib; vestris: in secreto cōscientiarū. Datth. vi. a. Intra in cubiculū tuū: z clauso ostio ora patrem tuū in abscondito rē. d Te oportet adorari dñe: suple q̄ dixisti: e Angel; me; rē. Vel merito hoc debetis facere: quia Angel; me; vobiscū ē. Ero. xxxij. a. Vistā p̄cursorē tui angelū. f Ipsē autē. i. p̄sed; g Exquirā aias vras. i. vistā vestrā ab his q̄ puniūt vos: vel a vobis ipsis. Et sunt verba dñi cōsolātis populū suū captiuū. Ben. ix. a. Sanguinē vestrū requirā de manu bestiarū. Uel Exquirā rē. i. de de captiuitate educā. h Nā lingua rē. Me q̄ siles efficiamī factis vestris: Nā lingua ipsoꝝ polita a fabro. i. artifice. Est autē faber ferrari; z faber lignarius. Et nota q̄ littera cōmunis est: h Lingua ipsoꝝ polita a fabro: et tunc supletur: est. q. d. linguam habēt idola: sed nō possūt loqui: sicut habēt oculos: z nō vidēt: aures: z nō audiūt. Aliqui habent: Ligna ipsoꝝ. i. ligna ex quib; sūt: sunt: polita a fabro: vt luceāt z pulchra appareant. Iere. x. b. Opus artificū vniuersa. i Ipsa etiam idola: inaurata z inargētata falsa sunt: quasi non sunt illud cui; rei similitudinē p̄tendunt. Aliud p̄tendūt: aliud sūt: nō habent velle nec posse: z habere vident. k Et nō possunt loqui. Per hoc patet q̄ ista vera est: Lingua eorū polita. a Dystice: autē p̄ idola designatur dogmata hereticorū: que ipsi z decorāt z polūt venustate verborū. Et ipsi

Al. ligna

Dystice

Ps. 115.

heretici idolatre appellant: qui figmenta sua: id est falsa dogmata sua corde artificiose componunt et venerant q̄ faciunt. Nec sufficit eis sua damnatio: s̄ simplices decipere et ad errorem suum trahere non cessant. Unde dicitur. v. f. Inuenti sunt in populo meo impij insidiantes quasi aucupes: laqueos ponentes et pedicas ad capiendos viros.

Item cultores idolorum sunt omnes superbi: qui de sua sapientia aut fortitudine aut pulchritudine aut nobilitate aut bonitate aut aliquo huiusmodi gloriantur. Illi quidem aureum idolum adorant et colunt: qui de sua sapientia gloriantur. Illi vero argenteum: qui de sua eloquentia supbiunt. Illi autem luteum: qui de sua pulchritudine gloriantur. Quid enim pulchritudo carnis nisi decoratio luti: et pulcher homo quid est nisi lutum: exterius decoratum alieno colore.

B

Uti dicitur. x. b. Quid superbia terra et cinis: Esa. xl. b. Omnis caro fenu et omnis gloria eius quasi flos agri. Illi etiam adorant ferreum idolum: qui de sua fortitudine gloriantur: et sic de alijs. dicitur. ix. g. Non gloriatur sapiens in sapientia sua: et non gloriatur fortis in fortitudine sua etc. De hoc dicitur. Ezech. xv. b. Et tulisti vasa decoris tui de auro meo et de argento meo que dedi tibi: et fecisti tibi imagines masculinas: et fornicata es in eis. dicitur. viij. a. Aurum suum et argentum suum fecerunt sibi idola ut interirent. Origenes super Josue. Unusquisque quod miratur quod colit quod diligit: hoc illi deus est. Augustinus: Quod magne mentis te amat etc. Item per idola que credunt esse dii et non sunt: designant mali prelati: qui vident esse prelati et in veritate non sunt: sed dicuntur. Zach. xj. d. Pastor et idolum derelinque gregem. Et de his satis conuenienter possunt exponi ea que sequuntur. Sequitur: a. Et sicut virgini amanti ornamenta: sunt supplet et dant ei. b. Ita accepto auro fabricata sunt: quasi sicut virgo delicata amat pulchrum ornamentum et se illo studet ornare: ita artifices idola que faciunt auro componere studet: ac si idolum huiusmodi ornamentum diligeret. c. Coronas certe aureas habent super capita sua dii illorum: unde subtrahunt sacerdotes ab eis aurum et argentum: et erogant illud in semetipsis. Expendunt in proprios usus: Sic legunt fecisse sacerdotes baal: Daniel. xij. c. Et ita apparet que sacerdotes gentium consulentes auaricie sue populis in idolatriam declinauerunt. Similiter et sacerdotes iudeorum faciebant. Uti Daniel. xij. a. A sacerdotibus egressa est omnis iniquitas. et dicitur. xxiij. c. d. Dant autem et ex ipso prostituta. Hoc ad viros scribarum et pharisorum maxime ob quarum spurcitas templa spoliant: ut modo ecclesias. Esa. liij. c. Pro eo que eleuate sunt filie sion: et ambulauerunt extenso collo etc. e. Et meretrices ornant: quod est contra prelatos nostri temporis qui de patrimonio crucifixi et de oblatis pro peccatis focarias suas diuersimode ornant. f. Et iterum cum receperint illud a meretricibus ornant deos suos: quod videtur nimis ignominiosum: Multo magis hec ibonesta sunt in ornamentis ecclesie. Deut. xxiij. d. Non offeres mercedem prostibuli: nec precium carnis in domo domini dei tui.

Bl. canis

Leuit. xxij. b. Immunda non vesces his que sanctificata sunt dicitur nec alienigena nec iquilin etc. g. Di autem. s. dii auri vel lapidei vel lignei: b. Non liberant ab erugine et tinea: Unde patet eos falsos esse deos et vanos. i. d. Pertis autem illis veste purpurea. dicitur. x. b. Diacynthibus et purpura indumentus eorum. k. Extergent faciem ipsorum propter puluerem domus: quali nullam habent potentiam in mundo. s. i. Qui puluis in. Et plurimus inter eos: ex strepitu hominum. n.

non interficit. Habet etiam in manu gladium et securum se autem de bello et a latronibus non liberat. Unde videtur notum sit: quia non sunt dii. Non ergo reueremini eos. Sic enim vas hominis confractum inutile efficitur: tales sunt et dii illorum. Confractis illis in domo oculi eorum pleni sunt puluere a pedibus introeuntium. Et sicut alicui qui regem offendit circumseptus sunt ianue: aut sicut ad sepulchrum adductum mortuum: ita tutant sacerdotes ostia clausura et seris ne a latronibus expolientur. Lucernas accendunt illis et quidem multas: ex quibus nullam videre

Sceptrum autem etc. Et licet nullus deorum ipsorum alicui sit momenti: tamen Sceptrum habet ut homo. s. virga iudicaria. An sequitur: o. Sicut iudex regionis constitutus in iudicio: sicut Nicolaus de calciara. Hoc malis et stultis prelatatis conuenit: qui similitudinem habent non rem. Intendunt fistulas et vanis: cum a lupis deberet arcere gregem. Unde Zach. xj. d. Sume tibi vasa pa-

storis stulti: Quia ecce ego suscitabo pastorem in terra qui derelicta non visitabit etc. Et postea: Pastor et idolum derelinque gregem. De bono duce dicitur: Roma. xij. b. Non enim sine causa gladium portat: Dei enim minister est: vindictam in ira ei qui malum agit. p. Qui. s. deus eorum: q. In se peccantem non interficit: quasi non potest punire: vel interficere eum qui contra eum deliquit. Et preter predicta: r.

Habet etiam alicuius deus eorum in manu gladium et securum. s. De autem de bello et a latronibus non liberat. i. non valet liberare. t. Unde. i. quia ita est: v.

Vobis notum sit quia non sunt dii. dicitur. x. b. dii qui celos et terram non fecerunt pereat de terra. x. Non ergo ex quo tales sunt: Reueremini eos: quia in eis nihil est numinis: nec eis est aliqua reuerentia exhibenda. z. Sicut enim etc. Eccl. xxj. c. Cor fatui quasi vas confractum: et omnem sapientiam non tenebit. Et ita exquisito exemplo consequenter ostendit quod nihil utilitatis est in ipsis: dicens: Sicut enim vas hominis confractum inutile efficitur: tales sunt et dii illorum. a. Constitutus etc. Adhuc patet idola eorum esse preteribilia. Nam Constitutus illis in domo oculi eorum pleni sunt puluere a pedibus introeuntium: quod minus videtur posse attingere: Unde patet nullam eorum fore potentiam. b. Et sicut etc. Alijs elegantissimis exemplis ostendit idola nullius esse potentie. Unde dicit: Et sicut alicui qui regem offendit circumseptus sunt ianue: ne possit exire de carcere. c. Aut sic ad sepulchrum adductum mortuum: ita tutant. q. d. sic corpus alicuius mortui lapide claudit in sepulchro ne fetor exeat et alios corripat: d. Ita tutant sacerdotes: et muniunt ostia domus ubi sunt dii eorum. Et hoc est: Ita tutant sacerdotes ostia suorum templorum: e. Clausura et seris ne idola sua a latronibus expoliantur: Et ita hec clausula exponit precedentem. f. Lucernas etc. Et hoc facit idolis suis: quod lucernas accendunt illis et quidem multas: quasi magna expendunt in lucernis accendis et in emendis necessaria: g. Et quibus lucernis omnibus: h. Nulla videre possunt

videre possunt idola sua. Et ideo patet qd iurilic expēdūt. a **Sunt autē rē.** Ecce aliud exemplū qd idolum nullū est potentē. a **Sunt autē sicut trabes in domo:** id est nihil sentiunt. Sed nec etiā trabes sunt: quia illę in domibus explent officium: sed idolum nullum. b **Corða vō eorum.** i. interiorē partē ligni: de quo fabricata sunt idola.

c **Dicunt elingere:** id est corrodere:

d **Serpentes qui de terra sunt.** i. parui vermiculi. Nota qd qdā idola erāt lutea: et serpentes ea comedebant. Est em̄ serpen-
ti dictum: **Ben. iij. c.** Terrā comedes omnibus dieb' vite ruf. Et **Esa. lxxv. d.** Serpēti puluis panis eius. Vel aliqua idola erāt interiorē tēra et exteriorē grea vel bimoi: et sic serpentes qui terram comedūt. i. interiora idolorū qd erāt qsi corða ipsorū cōsumebāt. Vel p serpentes intel-
lige teredines comedentes ligna. e **Dū comedūt eos et vestimentū ipsorū et non sentiunt:** idola vermiculorū corrosio-
nem. **Agre sūt facies eorum.** q. d. denigrant dñi corū qui penates dicunt. g **A fumo qui in domo fit.** Conburebantur enim ibi thura i venerationē idolorū: et ex fumo ascendente denigrabantur facies eorū. Et ita patet qd neqz priuati dñi eorū neqz cōmunes qd i rēplis publice colunt aliqd possūt facere: v' alicui' sunt valoris. h **Supra corp' eorum et supra caput eorū volāt nocte:** autē scie rēde et obscenē. i. **Et hirundines que si- militer sunt aues et immūde.** k **Et aues etiam alię im- munde.** l **Similiter et catter' animal immundum.** m **Unde sciatis:** quia non possunt se defendere a catter' vel noctuis: et alię animalibus immundis: sciatis experimento: quia non sunt dii. Et qd quo ita est: n **Ne ergo timueritis eos.** i. nullus timor ad ea adoranda vos compellat. o **Aurum etiā.** Et nō solum per p̄dicta patet ea idola nullius esse potestatis: sed etiam ex eo: quia aurū p **Quod habent ad speciem est.** i. ad decorem. q **Nisi aliquis exterserit eruginem super exterserit:** r **Non fulgebunt:** sed magis obscura erunt: **Uñ ex eo etiam sunt contempnibilia.** s **Neqz em̄ dñi conflarent:** in fornace: t **Sentiebāt:** qz nihil habēt vite. Et ideo subdit. **Ex oi: qsi nō sōlū ex auro et argēto:** sed etiā ex oi: r **Directio oim rez/empta sūt:** et ideo contempnibilia. y **In quib' sp̄s nō ē in ipsis:** ex eo etiā cōtempnibilia qd spiritus vite nō est in eis. Unde sequit: **Sine pedibus:** id est sine poten-
tia gradiendi: a **In humeris portant.** Unde **P̄s.** Pedes habent et non ambulabūt. b **Stentantes.** i. manife-
ste ostēdentes per hoc qd portant: c **Ignobilitatē suā hominib':** quasi confusionem suam et insufficientiā qd pedi-
bus super terram nullam penitus habent potentiam: et ideo valde despiciabiles. Et quidā p̄lati pedes nō habēt: id est fir-
mamentū virtutū. Alij habent contractos: vt simon magus in altum volans: cecidit contractis pedibus. Sed: d **Confundant etiam qui colunt ea.** P̄s. Confundant omēs qui adorant sculptilia. Sap. xiiij. b. Per manus autem quod

fit idolū maledictū ē: et ipsū: et qd fecit illud. e **Propterea:** qz sine pedib' sūt sibi insufficientia. f **Si ceciderint i ter- rā:** a semetipsis nō p̄surgūt. i. p̄tia p̄tute nō possūt sur-
gere: s̄ oportet qd ab aliq' hoie subleuent. g **Neqz qd mi- nus:** h **Si qis eū.** i. idolū: statuerit rectū per semetip-
sum stabit: quin potius in terrā cadat. Sap. xiiij. d. In pa-
riete ponens illud: et confirmans ferro ne forte cadat prospici-
ens illi. i. **Sed sic mortuus humeri illis apponuntur:** id ē sicut mortuis ap-
ponuntur humeri ad portādum: ita idolis. Vel fulcimenta aliena quibus sustentantur. ij. Regl. vij. c. Per quattuor partes qua-
si humeruli subter lu-
terē rē. k **Hostias illorum / idolorū .i. oblatas illis:** l **Uñ dūt sacerdotes ip- sorum / causa auaric-
itę.** Eccl. xxx. c. Quid pderit libatio idolo: Neqz enim manduca-
bit nec odorabit. Ibi-
dem: Bona abscon-
dita in ore clauso qua-
si appositiones epula-
rum circūpositę sepul-
chro. Hoc contra eos qui apponebant ciba-
ria: vel adhuc apponunt sepulchris. m **Et abutuntur:** non expendendo in v̄sibus proprijs. Unde hic latenter de auaricia reprehenduntur. Sed quid de p̄latis nostris tem-
ponis dicit: qd parce et cū magna restrictione viuēdo in v̄sib' p̄prie familie nō expendūt: manifestū est de talibus qd raro v' nunqz se necessitate v̄gēte v' ingruēte: m̄x p domo Isra-
el opponerēt: ex quo diuitias suas quibus abundāt: etiam in v̄sibus proprijs non expendunt: nec in necessitatibus aliorū subleuandis aliquando exponunt. n **Similiter rē.** quasi non solum hoc faciunt sacerdotes: sed: **Similiter et mulie- res eorū decerpentes:** qsi vnaqueqz mulier rapit de ob-
lationibus quātum cūqz potest: quod peius est. Et in hoc ite-
rum auaricia illorum suggillat. o **Neqz infirmo neqz mendicanti aliquid impertunt:** mulieres: vel ipsi dñi falsi. p **De sacrificijs eorū fete et mēstruate: ptingūt .i. manib' suis atrectāt:** qd nō pmitterēt si essēt veri dñi. In qd redarguit p̄lati qd q̄uis fedas et mēstruatas habeāt p̄cubi-
nas et cognoscāt: nihilomin' tñ ad altare dei accedūt. q **Sci- entes itaqz / vos:** r **Ex his.** i. que sacerdotes ipsorū in ipsis agunt: vel ex eorum impotentia: s **Quia nō sunt dii / ne timeatis eos:** vel babilonios. t **Unde enim vocant dii:** id est qua ratione reuerentiā eis debetur sicut deo: qsi non sunt dii appellandi: vel alto honore venerandi: quia. i. p̄pter p̄dictas illusiones quas sacerdotes idolis eorū faciunt: v **Quia:** id est etiam: x **Mulieres:** id est concubine sacerdotum que publice sunt in vitijs: vnde malo-
ribus contumeljs et illusionibus q̄ sacerdotes deos affici-
unt: Unde magis redduntur contempnibiles: y **Ap- ponunt oblationes / dijs argenteis et aureis et ligne- is.** **Et p̄pterea / in domibus eorum:** id est templis idolorū: a **Sacerdotes sedent.** Permanentiā notat. b **Habentes tunicas scissas:** quasi vestes suas scin-
dunt: quotiens aliquis blasphemat: vel idolis suis maledicit. Et hoc totum faciunt vt videant eis honorem impendere.

C

Bl. specimen

Bl. 46

P̄s. 115

P̄s. 96

Et capita et barbā rasam: i signū subiectionis et hūilitatis et p̄ceptū p̄prij corpis ad idoli venerationē: q̄ p̄ hūilitatē et subiectionē mistroy: videt aliqd̄ accrescere d̄no et potestati ac honori i perantū. Vos erat vetex et barbas radere: et vestes scindere: i signū admiratiōis audita blasphemā. An̄ Matth.

xxvi. g. Princeps sacerdotum scidit vestimenta sua: dicens: blasphemauit. Vel: Capita et barbā rasam: q̄si diuersimodē componunt facies suas et corpora sua: vt magis placeant meretricibus. b. Quorum. f. sacerdotum.

Capita nuda sunt: id est nudata: vt crispatos crines cubicinis suis ostendat. q. d. ex hoc magis patet q̄ non ad reuerentiā idoli nudant caput suum. d. Rugiunt autē clamātes contra deos suos: vt sic eos excitent ad auxilium ferendum et facilius exaudiant. De sacerdotibus baal legit iij. Regl. xvij. e. La-

mabāt ergo voce magna et incidebāt se iux̄ ritū suū cultris et lanceolis donec p̄fuderent sanguine. Et ecōtra de sacerdotibus iij. Regl. xliij. e. Nō radent caput neq̄ comā nutriēt rē. e. Sic i cena mortui. i. facta p̄ mortuo. q. d. sic parēs mortui solebāt puenire ad sepulch̄ et laute comedere et bibere: et postmodū mortuū deslere et sup̄ ipsū rugire: sic faciūt sacerdotes idolorū postq̄ saturati sūt iponētes i p̄s idolis q̄ pauca sibi largiunt: vt ea comēdādo et veniā de commissis s̄do postulatēs ab eis. Sic adhuc faciūt qdā ebriosi q̄ pransi magis inuentuntur deuoti q̄ teiuni: et q̄ prius aridi vix vnā emiserunt lachrymā: nunc potu repleti in lachrymas desluunt. f. Vestimenta rē. Præter prædicta etiā: Vestimenta eorū. i. idolorū: g. Auferunt: cum quadā violentia: sacerdotēs. h. Et inde: vestiūt vxores suas et filios suos. i. Neq̄ rē. Patet etiā: q̄ sunt cōtempribilia eorū idola: quia: Neq̄ si qd̄ mali patiunt ab aliquo: neq̄ si qd̄ boni poterūt retribuere. i. siue inhonores siue honores: nihil cōmodi vel incōmodi inde tibi possunt rependere. Eō stat ergo q̄ nullius sunt potestatis. Unde sequit: Neq̄ regem constituere possunt neq̄ auferre: quasi nullū habēt velle aut posse: sed solus deus. Daniel. iij. e. Scias q̄ dominēs excelsus sup̄ regnū hominū: et cuiuscūq̄ voluerit det illud. i. Similiter: præter prædicta: m. Neq̄ dare diuitias: temporales aut æternas: possunt: dñj eorum: sed hoc potest solus deus. Prouerb. iij. b. In sinistra illius diuitiæ et gloria. j. Regl. ij. b. in cantico an̄e: Dominus pauperem facit et ditat: humiliat et subleuat. n. Neq̄ malum retribuere: possunt sibi iniuriantibus. o. Si quis illis: dñs: p. Totum: aliquod: vouerit et non reddiderit: q. Neq̄ hoc: aliquo modo: q̄ nullo modo vegetant: r. Requirit: id est requirere possūt. Dominus autē votum requirit. Ps. Couete et reddite. Deutl. xxiij. d. Si votū voueris dño deo tuo: nō tardabis reddere. Præterea: s. Non liberant. Sap. xij. d. Pro sanitate infirmum deprecas: et pro vita rogat mortuum: et in auxiliū inutilem inuocat. Sed deus hoc facit. Ps. Et eruat a morte animas eorum. Et alibi. Qui sanauit omnes infirmitates tuas. v. Neq̄ infirmum: virtibus debilem vel egrotum in corpore: vel fidelem onere pec-

B

Ps. 75.

Ps. 32.

Ps. 102.

cati depressum. r. A potentiori eripiūt. i. eripere possunt in bello quin eum opprimat: nec possunt vincula soluere nec liberare: vel a valida egritudine non valent liberare quin moriatur. y. Dominē cecum ad visum non restitunt. Unde patet eorum impotentia. Vel: 3. Cecum: id est excæcatū p̄ peccatū mortale: et lumīne gratiæ pauatū: a. Non restituit: ad priorem statum: vt gratiæ a qua cecidit. Sed dominus cecum visum corporalem reddidit: Tob. xj. c. Job. ix. b. Et cecus spiritu aliter illuminat. Esa. xlix. c. Et dices: blis qui vincti sunt: exite: et blis qui in tenebris reuelamini. b. De necessitate hoies nō liberabūt. i. de ista: i. inopia corporali et spirituali non queunt. Sed dñs. Ps. Ad iuuit pauperē de inopia. c. Tidug non miserebunt: q̄si neq̄ etiā p̄ miserabilibus p̄sonis: de quib⁹ magis videbat

tate hominē non liberabunt. Tidug nō miserebunt neq̄ orphanis benefacient. Lapidibus de monte similes sunt dij illozū lignei et lapidei et aurei et argentei. Qui autem colunt ea confundent. Quō ergo estimandū est aut dicēdū illos esse deos: Adhuc enim ipsis chaldeis non honorantibus ea: qui cum audiuerint mutū non posse loqui: offerunt illū ad bel: postulatēs ab eo loqui: quasi possint sentire qui nōn habent motū. Et ipsi cum intellexerint relinquet ea. Sensū em̄ nō habēt ipsi dij illozū. Mulieres autē circūdate funib⁹

misericiā impedere possunt. Neq̄ orphanis benefacient. Unde Ps. Orphanu tu eris adiutor. Nec mirū: Quia: e. Lapidibus de monte: Similes sunt dij illozū: sine sensu: lignei et lapidei et aurei et argentei. Qui autē colunt ea confundent: cōfusione æterna: quē adducit ignominia: Eccl. iij. c. Ps. Confundant om̄s qui adorant sculpsilia. b. Quomō ergo: ex quo tales sunt: estimandū est aut dicendum illos esse deos: Adhuc em̄. i. p̄cipue: k. Iplis chaldeis nō honorantibus ea: nō debetis adorare ipsos peiores facti: cum chaldei cōtempnant: paruipendant et inhonorent ea. l. Qui: chaldei: vel sacerdotes: m. Cū audierint mutū nō posse loqui. i. de aliq̄ dicit qd̄ naturalit̄ loquela caret: vel ab aliq̄ habente demoniū mutū: n. Offerunt illū ad bel: idolum suum sic dicitū. o. Postulatēs ab eo. i. deo suo: p. Loqui. i. vt loquat̄: et dicat quō mutus sanari valeat. Et postulatēs loqui. i. vt mut⁹ loquat̄. q. Quasi possint sentire. i. audire. Et sic gen⁹ ponit p̄ specie: Sicut species autē genere: videre pro sentire vel audire: Ero. xx. c. Cunctus autē popul⁹ videbat voces et lampades et sonitū buccinē montēq̄ fumantē rē. Qui. i. dij: s. Non habēt motū: sensibile: Solus autē deus facit loq̄ mutū. Sap. x. d. Sapiētia aperuit os mutozū rē. Ero. iij. c. Quis fecit os hominis: aut q̄s fabricatus ē surdū et mutū: q. d. ego et nō alius. t. Et ipsi: chaldei vel sacerdotes eorū qui offerūt mutos ad curandū: v. Cum intellexerint: q̄ nihil possunt idola: r. Relinquet ea: idola cōtempnētes vt vll̄ p̄dentes. Et merito. y. Sensū em̄: discernēdi int̄ aliq̄ vt discretionē aliq̄ opādī: 3. Nō habēt ipsi dij illozū: An̄ pbant null⁹ esse momētī. a. Mulieres autē rē. Tangit quēdā modū deceptiōis. Propt̄ luxuriā em̄ mulieres veniebāt in cōpitiis et ligabāt se funib⁹: q̄si ad inuocandū deos: vt ad p̄nitentiā simulandā: veniebat adolescēs funē rūpebat et cognouit illā: et illa estimabat hunc a deo suo missum: et vicine suę q̄ de⁹ nō miserat ei aliq̄ exprobrabat. Sic et i biujs faciūt plurimq̄ sacrilegia et inuocationes demonū. An̄ patet q̄ luxuria trahit hoiem ad idolatriā: vt patet i salomone. iij. Regl. xj. a. Sap. xiiij. b. Inuitū fornicatiōis exq̄sitis idolorū. Et b. e. Mulieres autē circūdate funib⁹: q̄si p̄ enormib⁹ criminib⁹ penitentiā agerent.

Ps. 106.

Ps. 9.

Ps. 96.

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

penitentia agent. a In vijs sedent p quas transit ad
templa deoz: vt visa pgnā earum a transeuntib⁹ / aliquid lar-
gat eis. b Succendētes ossa oliuarū / ppter fortille-
gia / vel p defectu lignozū: vt sic facilius obrineant aliquid a
transeuntib⁹. c Cum autē aliqua ex ipsis / mulieribus

funib⁹ ligatis. d Ab
tracta / a cetero / et socie-
tate aliaz / similiter ibi
sedentiū. e Ab ali-
quo transeunte / per
viam ad templū: f
Dormierit cū eo. i.
cognita fuerit / scorsuz
ducta / et a vinculis
ab eo soluta: statim re-
gressa ad locum suum
plore. g Dormi-
me sue exprobrat /
clamola voce cōtume-
liosē / dicendo: ad huc
faces ibi vinculara. Et
hoc ē / h Quā nō
sit digna habita:
vt de suis ei aliquē
mitteret / sicut ipsa.
i Nec funis ei⁹ /
sicut suus / diruptus
sit. k Quia autē rē.
Cum ergo hec oia au-
dieritis fieri vt virtu-
te idolorū stant / nō cre-
dar. l Quia autē i.
quia / h Quē illis
sic vincularis vel ab
idolis / m Sicut i. fie-
ri dicunt: vel fieri vi-
dent idiotis adorantib⁹
bus ea. n Falsa sunt: qz nō habēt potentia aliqd opandi.
o Quō i. ex quo ita est: estimādū aut dicendū ē illos
esse deos: Et q ita sit / patet. p Fabris autē i. qz / r ab
aurificib⁹ / vel / artificib⁹ / facta sunt. Ex quo patet q nul-
lius sūt efficacē. Aurifices q in auro fabricāt: fabri q i ferro:
vel etiā in ligno qnq. Esa. xl. e. Constat faber sculpsit aut
aurifex auro fabricauit rē. Sap. xliij. b. Supuacuitas hoim
hec aduenit i orbē frax. Deinde iteruente tpe rē. q Nil
aliud erūt / ipsa idola: r Nil id qd volūt eē sacerdo-
tes. i. iuxta volūtate sacerdotū / r aurificū aprant forme / r no-
mina idolis: q magl credat hoib⁹ placere / vt vberiores inde
suscipiāt oblatiōes: auariciē sue explēde cōsulētes p b. Qd ē
i illos q ex cupiditate multiplicāt altaria plurib⁹ sanctis: De
quib⁹ Osee. viij. c. Multiplicauit ephraim altaria ad peccā-
dū: factē sūt ei arē in delictū. s Aurifices etiā ipsi q ea
faciūt nō sūt multi tps. i. non semp pmanebūt: de quib⁹
magis videret / ex quo meliores sūt illis. Et ex q ita ē: r Nil
quid q possūt ea / idola: v Quē ab ipsis / artificibus /
x Fabricata sūt / fm dispositionē sacerdotū / esse dij: cum
dignoz sit efficacē / suple. q. d. nō. y Reliquiūt aut / fabri-
catores opinantes ea adorari ab aliqib⁹: z Falsa. i. idola
nulli⁹ vigoris: a Et exprobrū / reliquerūt idola ipsa vel
fabricatores. b Postea futuris / hoib⁹. i. adorab⁹. Da-
gnū em ē opprobriū adorare opus hois. c Nā cū supue-
nerit illis / idolis: vel colētib⁹ ea: d Prēliū / tā ipsa idola
q etiā ipsos idolatras cōprimēs. e Et mala / supuenerint
suple eis. f Cogitāt sacerdotes / ipsos idolorū. g Post
se vbi se abscondāt cū illis / idolis: ne sibi auferant. p
cauet / r puidēt sibi sacerdotes q idolis. Al posse verbū / cogi-
tant. i. qd possit: qsi nihil. Aliq nec habēt post se nec posse nec
ple. h Quō g / ex q ita ē: i Sentiri. i. credi / debeāt
qm dij sūt: q. d. nullo mō. k Qui nec de bello se libe-
rant / qd sibi iminet qnq. l Nec de malis / culpe vt pe

ne / m Se eripiūt. i. hoies adorātes se. Qd pbat: n Nā
cū sint lignea / r inaurata / r inargētata / sciet / expime-
to. i. postea: o Quia falsa sūt. i. nihil boni tpalis vel
eterni pstantia. Sciet inq: p Ab vniuersis gentib⁹ / et
regib⁹ / q colūt ea: q Quē / idola: r Manifesta sūt. i.
ppr b q manifestū ē.

lo se liberāt / nec de malis se
eripiūt: Nā cū sint lignea
r inaurata / r inargētata sciet
postea / qz falsa sunt ab vni-
uersis gentibus / r regib⁹ quē
manifesta sūt: qz nō sūt dij /
s opa manuū hoim et nullū
opus deitū illis. Undē g
notū est quia nō sūt dij / sed
opera manuū hoim: r nullū
dei opus in ipsis est. Regē
regioni nō suscitāt / nec plu-
uiā hoimib⁹ dabūt. Judi-
ciū quoq nō discernēt: nec
regiones liberabunt ab iniu-
ria / quia nihil possunt: sicut
corniculē inter mediū celi et
terre. Etenim cum inciderit
ignis in domū deoz ligneo-
rum / r argenteoz / r aureoz:
b sacerdotes quidē ipsoz su-
giēt / r liberabunt: ipsi vō sic
trabes i medio cōburent. Re-
gi aut et bello non resistent.

Regioni nō suscitāt. i. nequeūt suscitari / vel in regnū
restituere: sicut dominus fecit dauid / cum ab absalon filio suo
fuisset expulsus. ij. Regl. xix. Deus aut suscitāt regē. Judicij
tij. b. Secerūt filij israel malū: r dñs iratus tradidit eos i ma-
nus chusar / asab / aim regis mesopotamie: seruiētqz ei octo
annis: Et clamauerūt ad dñm qui suscitauit eis saluatore rē.
I. eodē de aioth. Itē Prover. xxi. a. Cor regis in manu dei.
Al idola / mali. i. plati: regē qui se regere sciat nō suscitāt / nō
pmouent: sed malos seruos peccati. a Nec pluuiā / rē
poranā / r serotinam: b hoimib⁹ / laborantib⁹: dabunt:
sicut fecit helias pabus suis. ij. Regl. xviij. g. Sed domi-
dar. Ps. Pluiā voluntariā segregabis deus hereditati tue
rē. Job. xxxviij. c. Quis est pluuię pat: r qd genuit stillas ro-
ris: Al hoc de malis platis q nō possunt dare pluuiā doctri-
nē. An in eis implet maledictio / Leuit. xxvj. c. Dabo celū
qd sup te est gressū. i. vt nō pluat: r terrā que sub te ē ferreā / vt. i.
nō fructificet. Prter hec p̄dicta: c Judiciū qz nō dis-
cernēt: qz discretionē nō habēt: hęc de malis platis. Sz de
bonis dicat Sap. j. a. Diligite iusticiā q iudicatis terrā. Ps.
Iuste iudicate filij hoim. d Nec regiones liberabūt
ab iniuria / illata / vel ab inferēda: e Quia nihil / mali vl
boni possūt. f Sicut corniculē int mediū celi et
terre / volātes suple / qsi ita paruipendēt. Esa. xxxvij. d. di-
xit rapaces: Nō vos cōturbet ecechias / dicēs: dñs liberabit
nos. Nūquid liberauerūt dij gentiū vnusqzqz trā suā de ma-
nu regū ally: o: vbi rē. Et significat diabolu. g Etenim
Ecce p̄batio q nihil possunt: Etenim cū inciderit ignis
in domū deoz ligneoz / r argenteoz / r aureoz:
b sacerdotes quidē / qui sunt alicuius potētē. h / pso-
rū / idolorū: fugiēt / r liberabunt. i / ipsi vō / qd inuenta
ti / r immobiles: sicut trabes in medio cōburent. k Re-
gi autē cōtra ea bellant. l Et bello nō resistent: sic be-
liaa rep̄dēt achab. ij. Regl. xvij. a. s statim oppugnabunt.
Quō g estimādū

Ps. 67.

Ps. 57.

a Quomodo ergo estimandum est aut recipiendum ab aliquibus dicentibus? **b** Quia dii sunt: q. d. nullo modo. Et q. dii non sunt: probat: Quia / **c** Non a furibus / de nocte: **d** Neq. a latronibus / de die: **e** Se liberabunt. i. liberare valebunt: sed ab eis asportantur: dii lignei et lapidei et inaurati et inargentati. **Ben.** xxxi. c. Rachel furata est idola laban. iij. Regu. xij. d. iotas virtuosos argenteos et deos aureos portavit fecit. **f** Quibus / idolis: **g** Iniqui fortiores sunt / raptores. i. vel fures. **Ad** patet: **Q.** **h** Aurum et argentum et vestimentum quo operati sunt / dii: auferent illis. **Judic.** xvij. e. de filiis dan furantibus deos michi. **Et** abibunt auferentes quicquid voluerint. **K** Neq. sibi / mutuo / auxilium ferent. **Sap.** xij. d. Petit ab eo qui in omnibus est inutilis. Itaq. probat q. quaruliber bonus homo / melior est sps idolis. **Et** hoc est: **l** Itaq. melius est esse regem ostentantem virtutem suam: p. effectum i. subdit suis. **m** Aut vas in domo: vt patella / cyphus et hmoi: qd. inq. vas est n. **Utile**: in q. gloriabitur / quia est emolumentum huius: qui possidet illud. q. d. melius est inq. qd. falsi dii: i. qd. nulla utilitas / vel bonus usus. **o** Vel ostium / melius est: p. **In** domo qd. custodit ea q. in pace sunt: i. domo clauso ostio: q. falsi dii. **q** Sol quidem. **Probat** etiam q. rebus irrationabilibus nullo modo possunt comparari. **Et** hoc quidem verum est. **Nam** Sol quidem et luna ac sidera cum sint splendida et emissa a deo: **r** Ad utilitates / hominum: quia visibus humanis pandunt lumina. **Vel** Ad utilitates: quia sunt in signa et tempora / et dies et annos: **Ben.** j. b. **s** Obaudiunt / deo statim: quasi deuote intenti. **t** Similiter et fulgur cum apparuerit / super terram: **v** **Der**spicuum est. i. valde clarum. **Ps.** Ignis grando nix glacies spiritus procellarum que faciunt verbum eius: obediunt creatori suo. **x** **Idipsum** autem et spiritus: id est ventus siue flatus cuiuslibet animalis ad preceptum dei facit. **Ps.** Ignis grando nix glacies spiritus procellarum etc. **y** **In** omni regione / totius orbis: **z** **Spirat**. i. perflat. **a** **Et** nubes / aquose que pretergunt vos ab aestu solis. **b** **Quibus** cum imperatum fuerit a deo pambulare in vniuersum orbem perficiunt quod imperatum est eis / a deo. **Job.** xxxvij. b. Nubes spargunt lumen suum: que lustrant cuncta per circuitum. **Esa.** v. b. **D**andabo nubibus meis ne pluant super eam imbrem. **c** **Ignis** etiam / elementum: **d** **M**issus desuper / a deo in die iudicii: **e** **Ut** consumat montes et siluas / facit quod preceptum est ei. **Presertim** loquitur / ppter certitudinem quam habet. **Vel** **c** **Ignis**. i. fulgur. **Job.** xxxvij. d. **N**iquid mittes fulgura et ibunt: et reuertentia dicent tibi: assumus. **Al** **Ignis** / splendor solis. **Ecc.** xlij. a. **T**ripliciter sol exurens montes radios igneos expul-

ps. 148.

flans et refulgens radijs suis obcecat oculos. **f** **Dec**asit etc. Ita faciunt precepta. **g** **Aur.** i. sed. **h** **Ec** idola. i. q. videntur geres adorare: **h** **Neq.** speciebus / forma visibili. **i** **Neq.** virtutibus / potentis perfectis. **k** **Eni** eorum / supra enumeratorum: **l** **Similia** sunt / aliquid boni agendi / vel mali. **m** **Unde** patet ea: **n** **Neq.** creaturis rationabilibus aliquo modo possibile comparari. **o** **Unde**: id est quod propter neq. estimandum est: neq. dicendum illos esse deos. **p** **Quado**. i. quando quidem: vel quomodo: **q** **Non** possunt neq. iudicium iudicare / neq. facere: id est eorum qui / **q** **hominibus** / qui ea adorant: et iudicium fieri ab eis sibi postulant. **r** **Scien**tes itaq. Ita reputant a chaldeis diis: sed vos iudei qui captiui inter eos tenemini / sitis scietes per precepta que i hac epistola vobis dixi: **s** **Quia** non sunt dii: neq. timuerit eos / chaldeos / vel deos. i. nullo timore coacti / aliquid quando velletis ea adorare / presertim cum nulli sint momenti. **Quod** patet: **t** **Neq.** enim regibus / maledicent

neq. benedicent. i. p. bene sibi gestis benedicere non valent. **v** **Signa** etiam in celo gentibus / ab eis perentibus: **x** **Non** ostendunt. i. neque ut ostendere. **Ps.** Signa nostra non vidimus: iam non est propheta: et nos non cognoscat amplius. **y** **Neq.** vt sol lucebunt: neq. illuminabunt vt luna: id est neq. splendori solis vel lune poterit eorum claritas que in auro est comparari. **Predicatores** sunt lux: **Datt.** v. b. Vos estis lux mundi. **Quid** plura: **z** **Bestie** / etiam siluestres / a **maliores** sunt illis: quia omnium earum est aliquis usus bonus et necessarius hominibus. **b** **Quae** bestie / **c** **Non** sunt fuge sub tectum / imminere tempestate aliqua: **d** **Ac** pdesse sibi. i. saluare se: qd. non idola. **e** **Nullo** etc. **Eandem** sententiam quam supra totiens posuit / iterum repetit: vt vt sic eos ab idolatria retrahat. **Et** hoc est: **f** **Nullo** itaq. modo nobis est manifestum / per virtutes vel opatides quas faciunt: **g** **Quia** sunt dii. **Liptore** est: minus dicit et plus significat. i. manifestum est q. non sunt dii: et ideo adorandi non sunt. **h** **Non** propter qd. ne timeatis eos. i. ppter nullum timorem adoratis. **Et** q. nulli sint efficaciter ostendit: **h** **Nam** sicut in cucumerario formido. i. signum illud positum in eminenti: vt sic aialia noctua fugens et terreant ab horro. **i** **Nihil** custodit. i. operat. **k** **Ita** sunt dii illorum lignei et argentei et inaurati / nihil. i. operantes in templis suis: sicut nec vultus modo di signum in hortis suis. **Esa.** j. c. **Derelinque** sicut tugurium in cucumerario: loc. i. ferens cucurbitas vt cucumeres. **Prelati** mali sunt quasi formido i cucumerario: **z** qd. queri potest: qd. facis tibi: **Quasi** nihil: **Sic** querit **Esa.** xxij. e. **Vade** / ingredere ad eum qui habitat in tabernaculo ad sobnam propositum templi: et dices ad eum: **Quid** tu hic: aut quis hic: **Et** dicit **Uere**. xxij. c. **In** prophetis hierusalem vidi similitudinem: quasi in plateis est similitudo

ps. 75.

platis e similitudo no istas: Sicut em qsi simia q bz similitudinem
 bois. **Ca. j. b.** Posuerunt me custode i vineis: vinea mea no
 custodit. **Seqt:** a **Eode modo: et. i. etiā;** b **In orto**
spina alba: stans vl crescēs. c **Supra qua ois auis**
sedet: suple potest bmoi idolie comparari: qz sicut spina in
orto nihil opaf: ita
idolu i templo. bmoi
spina similit lignis se-
sbim impuribilibus:
de quib? Ero. xxv. b.
Spina ipedit fructu
retinet: rupit vestime-
ta et pugit. Dich. j.
b. Ponā samaria qsi
aceruū lapidū. Item
vij. a. Qui optim? in
eis est qsi paltur?: z q
rect? qsi spina de sepe.

Al. murice
Al. tillud

Eode modo et in orto spi-
na alba: supra qua ois auis
sedet. Sicut et mortuo piecto
in tenebris: similes sūt dij il-
loy lignei z iaurati z iargeta-
ti. A purpura qz z marmore:
que supra teneant: sciētis

Similit z mortuo piecto in tenebris: null? mēbr
vsu habent: et siles sūt dij illoy lignei et inaurati
z inargēti. i. nihil potētes opari z inuiles sicut z mortui
z pēpibiles. Ali sequit: f **A purpura qz z marmore**
que supra teneant: suple non differūt: qsi et si idola sint
marmorea: vl purpurea habeant vestimēta: nō tamē ob hoc
sunt meliora: vel tñ nō differūt ab eis marmora vel purpure.
Ad sic. A purpura qz z marmore q supra teneāt. i.
q supiora cōtineāt: intelligētis a purpura z marmore. Alij ha
bent hanc litterā. A purpura qz z marmore q supra
illud teneant. Senius potest esse: A purpura z marmore
q sacerdotes teneāt supra illud. i. idolu z chartora habeant:
adhuc inq sciētis zc. s **Sciētis itaqz. Infert ex pmi-**
sis: quasi vos iudēi vidētes gentes adorare idola: s **Sci-**
ētis itaqz: xpimento: b **Quia nō sunt dij: ex eo q eis**
accidit: Quia: i **Ipsi dū: etiā postremo comedunt:**
id est de hīs accipit ptiū: quo emif qd comedif. **Et: ita-**
erit opprobriū i regione: in b q venales facti. Uel: k
Postremo comedunt. i. rādē p? suā lōgā duriciā a sū-
bus corrodent: et sic erit opprobriū zc. Al postqz ipsius

vastat? fuerit: **Ipsi dū. i. k **Postremo comedunt. i.****
vastabunt z eoz sacerdotes. i **Et: erit opprobriū. i.**
omib? q idola colunt: idolor? vastatio siue destructio. m **In**
regione: vniuersi orbis: cū hec oib? palā fiet: et ideo exēpla
idolatrāz patent. n **Abelior? i. minus malus: o **Est****
homo iustus. i. om
nib? idolatris: Et hoc
est: q non habet si-
mulacra. Et probat
hoc. p **Nam erit**
longe ab oppro-
brijs huiusmodi. Al **Abelior est ho-**
mo iustus: id est cō-
paratione eius appa-
ret esse bonus. Sed q **2. Cor. 6. 6.**

Abelior est homo iustus: id est cō-
paratione eius appa-
ret esse bonus. Sed q **2. Cor. 6. 6.**
comparatio lucis ad
tenebras: Et b probat: p **Nā erit lōge ab opprobrijs**
.i. cruciatib? sempiternis. Al sic. s **Sciētis zc. i. in die iu-**
dicij oib? manifestabit: b **Quia nō sūt ipsi dij: vl idola q**
gentes adorauerūt. Zach. xi. d. O pastor z idolum derelin-
quēs gregem. Uel demones: quibus me spretō seruierūt: vl
vita in quibus delectati sunt. q. d. omnia ea in quib? mali de-
lectabant: z in eternū duratura sibi pmittebant: subito eua-
nescunt. Job. xxi. b. Ducunt in bonis dles suos z in puncto
ad inferna descendunt. **Ipsi etiam: mali qui pēdicta**
fecerūt: k **Postremo comedunt. i. vermb? cōsciētiaz**
suaz in inferno cruciabunt: iuxta verbū Esa. lxxij. g. Termitis
eoz nō moriet. **Et: erit qlibet reprobo i opprobriū:**
sepiternū. Ps. Oprobriū sempiternū dedit illis. m **In**
regione: dissimilitudinis. Ergo: n **Abelior est homo**
iustus q nō habet: nec habere cupit in pēnti vita: o **Si-**
mulacra. i. aliquā rem tpālē: cui? amorē amor dei pponat.
Uñ Augustin?. Illud qd sibi idolu pstituit: qd valde diligit.
p **Abelior est homo iustus: id est cō-**
paratione eius appa-
ret esse bonus. Sed q **2. Cor. 6. 6.**

Explicit Postilla domini Hugonis
Cardinalis zc. super Baruch.